

MESERIAŞUL AZ IPAROS

DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

Ardeal és Banat kis- és középiparosainak
 hetilapja. — Arad-i Iparos Otthon, az Ipari
 Szindikátusok, a Romániai Építőmesterek
 Szövetsége hivatalos lapja. Egyesülve a
 mogyorai „Az Iparos”-sal.

Előfizetési ára egész évre intézményeknek
 és nagy cégeknek 1000 lei, félévre 500 lei.
 Iparosoknak egész évre 300 lei, félévre 150
 lei, negyedévre 75 lei. — Hirdetések négy-
 zetcentiméterre 4 lei, kötéseknek árárendmény.

„Tiszteld a tisztos ipart!”

C. R. Mircea

La Viena, unde s'a dus pentru restabilirea sănătății sale sdruncite, a murit în vârstă de 70 ani inginerul C. R. Mircea, profesor la Școala Politehnică, reprezentantul industriei în Senat și director general al Uniunii generale a industriașilor din România.

Cunoscător adânc al tuturor ochestiunilor în legătură cu viața noastră economică, el a pus marea sa putere de muncă, inteligența sa strălucită, știința sa profundă, în serviciul țării sale, pe care a vrut-o cât mai înaintată în toate domeniile. Patriotismul său cald, naționalismul său luminat, i-au deschis ochii pentru exigențele vieții noastre de stat, făcându-l să înțeleagă, că una din trebuințele principale este crearea și propășirea unei industrii naționale viabile și puternice, în măsură de a pune în valoare nu numai imensele bogății naturale ale solului și subsolului nostru, ci și însușițiile firești ale populației noastre, ridicând astfel țara noastră și din punctul de vedere economic și cultural la rangul ce-l ocupă din punctul de vedere geografic, politic și militar, adică: la rangul de mare stat în inima Europei.

El, fiu de preot ortodox, nepot și strănepot de plugari români, a intrat în inima și mintea sa, dragostea și priceperea pentru interesele vitale ale tuturor claselor sociale. El a respins cu hotărâre tendința de a se deschide conflicte de interese între ramurile principale ale muncii și producției naționale, luptând cu entuziasmul și devotamentul ce-l caracterizau, pentru armonizarea acestor interese, deosebite a înțeles că, spre a-și putea îndeplini misiunea, și a-și putea păstra independența și puterea economică, România trebuie să aibă pe lângă o agricultură din ce în ce mai înfloritoare și mai bine orânduită, și o industrie care să poată satisface în măsură cât mai largă, trebuințele populației și ale statului.

Munca sa atât de variată și roditoare, i-a fost înlesnită printr'un talent deosebit de scriitor și de orator parlamentar. Discursurile sale în Senat au fost modele de elocință parlamentară, tot atât de convingătoare prin fondul lor, cât și prin eleganța și sinceritatea expunerii.

Înaltele sale calități intelectuale au fost completate în modul cel mai fericit prin însușirile sale de om, prin caracterul său blând și îndatoritor, care a făcut ca în calitatea sa de director general al Uniunii industriașilor să se bucure de dragostea și de încrederea nețărmurită a marelui industriei din întreaga țară, pe care a strâns-o aproape în întregime în jurul organizației pe care o conducea.

DATE BIOGRAFICE.

Inginerul C. R. Mircea, s'a născut la 1866. A absolvit liceul Matei Basarab din București. A urmat apoi școala superioară de mine din Paris, de unde a eșit diplomat. Numit la ministerul agriculturii, șef al serviciului minelor și apoi șef al serviciului industriei, s'a distins prin știința și priceperea sa.

Angajat în industria de petrol, inginerul C. R. Mircea, a pus prima sondă de petrol la Moreni, regiune care mai târziu s'a deosebit ca una din cele mai importante regiuni de petrol din țară.

Funcționează de 25 ani, ca membru în consiliul de administrație, al soc. „Unirea” de petrol.

Îndată după război, a fost numit secretar general al U. G. I. R.

Szabó Béni:

„Ha jóakaratu lesz az ipartörvény végrehajtási utasítása, akkor az új iparosok képesítési vizsgája nem jelent nehézséget”

Tiszteletben tartja az új ipartörvény az iparosok szerzett jogait.

Országos mozgalom a szakmai szindikátusok létesítésére

Mint ismeretes, az új ipartörvény sokkal méltányosabb, mint az első két tervezet, amelyeknek törvényerőre való emelkedését még idejekorán sikerült az ország jelentősebb ipari és kereskedelmi szerveinek megakadályozni.

Alkalmunk volt az új ipartörvényről beszélgetést folytatni Szabó Béniel, a Magyar Párt iparos képviselőjével, aki hónapokon keresztül tanulmányozta ezt a kérdést és akit a törvényalkotó bizottság is meghívott, hogy pártatlan és tárgyilagos véleményét kisebbségi ipari szempontból a bizottsággal ismeresse.

— Elsősorban azt akarnám megállapítani — mondotta Szabó Béni munkatársunknak, — hogy a harmadik és utolsó ipartörvénytervezet a legsikerültebb és most igazán magán hordja a megfontoltság és a szakképzettség bélyegét. Néhány cikkelye főleg a szociális intézkedéseket illetően, valósággal nyugati nivóju. Megnyugtató elsősorban, reánk kisebbségi iparosokra az a körülmény, amelyre vonatkozólag kifejezett intézkedés van a törvényben, hogy azoknak az iparosoknak, akiknek érvényes ipar-engedély van a kezükben, semmiféle vizsgát, vagy képesítési próbát nem kell tenniük. Az új ipartörvény minden vonalon biztosítja az iparosok szerzett jogait.

— Ami a jövőd iparosait, illetőleg azoknak képesítési vizsgáit illeti, szintén nem olyan súlyos a helyzet, mint ahogyan az elején iparostársaim hittek, mert a vizsga súlya a gyakorlati részen van, annak az osztályzata az irányadó és nem az írásbeli vizsgáé, amelynek nyelvére vonatkozólag a törvény később megjelenő végrehajtási utasítása fog dönteni. Mindenesetre az ipari szervezetek már most mindent elkövetnek arra nézve, hogy

a törvény végrehajtási utasításai kifejezett formában határozzanak az egyes tennivalókra vonatkozólag

és ezek ne legyenek kiszolgáltatva helyenkint az egyes közegek jóakarátának, illetőleg rosszsziszeműségének.

— Mi fog történni a kisebbségi ipartestületek hivatalosan átvett vagyonával? — kérdeztük Szabó Béni képviselőt.

— Mint előbb is hangsúlyoztam, az ipartörvény végrehajtási utasítása még nem jelent meg, tehát az erre vonatkozó további lépéseket sem ismerjük. A törvény megfelelő cikkelyének elgondolása szerint a munkakamarák, amelyek az egyes ipartestületeket átvették,

csak ipari célokra használhatják fel az ipartestületek átvett vagyonát,

tehát abban az esetben, ha a végrehajtási utasítás megfelelő pontja is így fog intézkedni, akkor nem történt sérelem az ipartestületek átvételével. Arra az esetre azonban, ha egy munkakamara, hogy egy példával éljek, például a cristur-i ipartestület vagyonát tekintettel arra, hogy ebben a városkában nincsen munkakamarai kirendeltség, a braşov-i kisipari célokra fogja felhasználni, akkor már eklatáns módon sérelem érte az illető ipartestületet, amelynek ebben az esetben haladéktalanul per kell indítani szerzett jogainak érvényesítése érdekében a megfelelő bíróságoknál.

Módot nyújt azonban az ipartörvény

különböző szakmai szindikátusok létesítésére,

amelyek arra való tekintettel, hogy a munkakamara csupán bürokratikus intézmény, egyszóval hivatal, amelynek keretében az iparoság nem keresheti ipari célkitűzéseit, szakmai és gazdasági alapon fejlesztetik ki az iparosok érdekeit.

Ardeal és a Banat igen sok városában alakultak már szakmai szindikátusok, amelyek igen szépen működnek és amelyeknek megalakítása minden városban ajánlatos.

— Ha az iparos öntudatos és dolgozni akaró fejelemzett tagja osztályának és társadalmának, akkor az iparostársadalom működését, amely eddig igen eredményes volt, a jövőben sem lehet majd megbénítani — fejezte be a beszélgetést Szabó Béni képviselő, a kisebbségi iparostársadalom parlamenti képviselője.

Benczel Béla.

Pékkongresszus Oradea-n

Az új buzaértékesítési rendelkezés módosítását kéri a pékek.

A timişara-i pékiparosok szindikátusa megbeszélést tartott az iparosok székházában, melyen Sechei Sándor pékmester, ardeal-i és banat-i pékiparosok egyesületei szövetségének elnöke, valamint Steiner titkár jelentették azon utazásukon folytatott tárgyalások eredményét, amelyet egy héten keresztül Ardeal és Banat városában folytattak.

Augusztus 16-án és 17-én ezen országrészek pékiparosai Oradea-n kongresszust tartanak, mely egy szerszmind az ardeal-banat-i szövetség közgyűlése is lesz. Előreláthatólag ezen a gyűlésen élesen állást foglalnak a kenyérbélyeg bevezetése ellen. A kongresszusra 50 százalékos engedményt adnak a államvasutak.

Üdvözetek Reinhart Gyulának

Annak az országos visszhangot kiváltott ünnepségnek alkalmából, amelynek során Reinhart Gyulát Arad iparossága a Mesterek Mesterévé avatta, még mindig érkeznek üdvözlő levelek Ardeal és Banat minden részéből. Ezek közül közöljük az alábbi két levelet:

Benkő László nyomdatulajdonos, a tárguművész Kereskedelmi és Iparkamara ipari osztályának elnöke írja a következőket:

„Kedves Barátom!

Távollétem miatt csak most juthatok hozzá, hogy a Téged ünneplők és üdvözlők közt én is (bár soraimmal) megjelenhessek.

Igaz lelkemből kívánom, hogy a Világegyetem Nagy Építőmestere adjon Neked erőt, egészséget ahhoz, hogy azt a munkát, amit eddig végeztél, tovább folytathassad és, amíg a Sors kimérte Részedre az Élet utjait, addig azok ne legyenek göröngyösek.

Igaz testvéri szeretettel köszönti:

Benkő László.”

Tréger Lajos írja Baia-Mare-ről:

Baia-Mare, 1938 aug. 14.

„Mélyen tisztelt Dizmester Uram!

Hosszas ideig tartó, hegyek között való tartózkodásomból most érkeztem haza, így nb. engedelmével csak a nagyszerű ünnepség után sorakozom a Nagyságodat méltóan ünneplő Iparosgárda díszes seregéhez, hogy szívből fakadó meleg szeretettel üdvözlöljem az érdemekben gazdag életének 70 évét jelző határkövet felékesítő táborában.

A kiváló vezéreket megillető mély hódolattal köszöntöm Nagyságodat, mint Hazánk Össziparosságának ünneplő Dizmesterét és fohászkodom Istennkhöz, hogy tegye áldásossá továbbra is az Ön irányító bölcsességét úgy a magánéletében, mint a közéletben kifejtett tevékenységében, illetve ténykedésében.

Éltesse Isten soká!

Mély tisztelettel:
Tréger Lajos.”

Leikes hangulatban választott vezetőséget a timişoara-i villanszerelők szindikátusa

Jegyzőkönyvi köszönet az elnököknek és a lelépő alelnököknek.

Általános érdeklődés mellett tartotta meg rendes évi közgyűlését Oláh Sándor elnökle mellett a timişoara-i ipari szindikátusok villanszerelő szakosztálya. Az elnök részletes jelentésben számolt be a szindikátus elmúlt évi tevékenységéről, majd ismertette mindazokat az időszaki kérdéseket, amelyekkel az iparosságnak saját léte érdekében foglalkozni kell. Ezek közé tartozik elsősorban az új ipartörvény, illetve a törvény intézkedéseinek ismerete. Az elnök rávilágított ezután arra a fontos szerepre, amit a szindikátusok az iparosság életében betöltenek.

A tartalmas és nagy tetszéssel fogadott elnöki jelentés után hangzott el a pénztáros, majd pedig az ellenőrök jelentése. A közgyűlés ezeket tudomásul vette és a vezetőségnek megadta a szokásos felmentvényt. Ezután került sor a tisztújításra. Ennek megtörténte előtt azonban szólásra emelkedett Benisch Antal, aki hat esztendőn át a szindikátus alelnöke volt és értékes tevékenységet fejtett ki Oláh Sándor mellett. Közölte a közgyűléssel, hogy legnagyobb sajnálattalra az alelnöki tisztséget a jövőben vállalni nem tudja.

A tisztújítás során a közgyűlés a következő vezetőséget választotta meg. Elnök: Oláh Sándor, alelnök: Róvész Ernő, pénztáros: Weipert Domokos, ellenőrök: Denisch Antal, Welter Miksa, Armbruster I. Rendes választmányi tagok: Grozav Ioan, Dreichlinger I., Tepli A., Bleyer Jenő, Danzinger I., Bohn F. Pótagok: Csermák I., Majthényi Károly, Tóth Béla, Lusztig N.

A közgyűlés ezután úgy Oláh Sándornak, mint Benisch Antalnak eddigi tevékenységükért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

KOMPLIKATIONEN.

„Ist Karls Operation gut verlaufen?”

„Nein, es sind 'Komplikationen eingetreten.'"

„Wieso?”

„Er hat sich mit der Kronkenschwester verlobt.”

Ipari érettségit vezetnek be Magyarországon is

Az érettségi, miként nálunk a fa- és fémipariskolai végzettség, egyenrangú lesz a főgimnáziumi érettséggel.

Budapesti jelentés szerint Bornemissza Géza magyar iparügyi miniszter Kecskeméten bejelentette, hogy a középfokú ipari oktatást átszervezi, s a felső- és szakiskolák hároméves tanfolyama helyére négyéves tanfolyamu ipari középiskolát állít fel, amelynek elvégzése után a tanulók érettségi bizonyítványt, a jelen esetben „ipari érettségi” kaphatnak s ez egyenrangú lesz a reáliskolai, vagy gimnáziumi érettséggel. Ez sokkal nagyobb fontosságú és nagyobb jelentőségű elhatározás, mint ahogyan az az első pillanában áttekinthető. Csak aki közelről szemléli az iparosság helyzetét s aki tisztában van azzal az egészségtelen és egy magasabbrendű fejlődésre képtelen rétegeződéssel, amely a társadalmi és gazdasági életet jellemzi s akinek egy, a maiál értékesebb, a gyakorlati élet felé irányuló evolúció szívügyét képezi, érezheti át a maga teljességében ennek a reformnak jelentőségét.

Ipari pályára régtől fogva a legnagyobb részben még ma is, csak olyan szülő adja gyermekét,

akinek hiányzik az anyagi lehetősége ahhoz, hogy középiskolai tanulmányokat végeztesen vele. A gyermek pedig, aki valamely műhelybe inasnak szegődik, legtöbb esetben olyan, aki komolyabb tanulmányok végzésére alkalmatlan. Ezzel szemben a középosztály gyermekei előzönlük a középiskolákat, hogy legalább az érettségit letegyék s a szellemi proletáriátus tehetetlenségi nyomatókával súlyosbítsák az amúgy is nehezen megoldható szociális problémákat. Ez az iskolatípus Bornemissza Géza elgondolása szerint olyan lesz, hogy abba az úgynevezett legjobb családok is szívesen fogják beírni a gyermekeiket, de amelyek kapui nyitva lesznek mindenki részére, aki nemcsak szakképzett, de szellemileg és lelkileg is művelt iparossá akar fejlődni.

Mint ismeretes, Anghelescu közoktatásiügyi miniszter is hasonló szellemű törvényt szavaztatott meg és szeptemberben nálunk már megkezdte működését az ipari gimnázium.

Az UGIR vezetősége kérte az ipari és kereskedelmi minisztert, hogy az iparkamarákat a másodfokú kereskedelmi oktatásról szóló törvény helyes alkalmazására utasítsa

A másodfokú kereskedelmi oktatás megszervezéséről szóló törvény 19. cikke jogot ad a kereskedelmi és iparkamarának arra, hogy az elméleti tanfolyamot elvégzett olyan ifjakat, akiknek más-kép nem áll módjukban a gyakorlati ismereteket elsajátítani, a körletükbe tartozó iparvállalatoknál elhelyezhetik gyakornokként. A törvény szerint minden iparvállalat legfeljebb egy-két ilyen gyakornokot köteles alkalmazni fizetés nélkül. Ha azonban valamely vállalat ilyen feltételek mellett nem tesz eleget az illetékes kereskedelmi és iparkamara közbenjárásának, úgy 500—5.000 lei-ig terjedő bírsággal sújtható.

A törvény alkalmazását több kereskedelmi és iparkamara vezetősége úgy értelmezte, hogy tíz, sőt husz ilyen ifju elhelyezését követelte egy-egy kisüzemi vállalatból, sőt két iparkamara fixfizetést is követelt a gyakornokok számára az illető vállalatoktól, aminek megtagadása esetére a fenti szank-

ciókkal fenyegette meg az illető vállalatokat.

Az érdekelt vállalatok egyrészt a törvény fenti cikkének világos rendelkezéseire való hivatkozással, másrészt pedig azzal érvelve, hogy ezeknek a gyakornokoknak hasznát nem veszi, sőt a tarításukkal költségei vannak, megtagadta a gyakornokok részére követelt fixfizetést és nem volt hajlandó több, mint két-három gyakornok felvételére.

Az Ugir központja a tömeges panaszok miatt emlékiratot intézett az ipari és kereskedelmi miniszteriumhoz és azt kérte, hogy a miniszter utasítsa a kereskedelmi és iparkamarák vezetőségét, hogy a törvény intézkedéseinek szem előtt tartásával járjanak el az ilyen intervenciók alkalmával. Az iparvállalatok csak a törvény által előírt létszámban hajlandók alkalmazni ilyen gyakornokokat és csak azoknak hajlandók fixfizetést adni, akiknek hasznát veszik.

A Malaxa Művek ötszázmillió leies befektetéssel huzott acélcső gyárat állít fel

Az első vállalat, amely az augusztus 1-én életbe léptetett és az országban eddig nem gyártott iparcikkek versenyvédelmét biztosító rendelet-törvény kedvezményeit élvezi.

Lapunk más helyén ismertettük részletesen azt a rendelet-törvényt, amely a Romániában még nem gyártott iparcikkek számára az eddigi ipari kedvezményeken kívül még verseny védelmet is biztosít.

Ez a rendelet-törvény az ország gazdasági körreber általános meglepetést keltett, mert a legjobban informált nagyipari körök sem látták tisztán, hogy milyen céllal és mely vállalat, illetve vállalatok érdekében volt szükség ennek a rendelet-törvénynek sürgős megalkotására.

A Monitorul Oficial augusztus 7-i száma már feleletet ad a kérdésre, mert az új rendelet-törvény alapján az első nagy ipari alapítás mirósitása iránti kérést a minisztertanács már letárgyalta.

A bucureşti-i Malaxa Mozdonygyár már a múlt év óta tervezi, hogy egy huzott acélcsőgyárat állít fel. Mithogy az ezirányban folyó tárgyalások úgy a külföldön, mint a belföldön eredményre vezettek, Malaxa mérnök megvárta, amíg az új rendelet-törvény életbe lép és az új vállalatot ennek a törvénynek védelme alá helyezte, kizárván így a következő három évre minden konkurenciát.

Az engedély, illetve minősítés értelmében a Malaxa Művek a petróleumiparban is szükséges, belföldön nem gyártott acélcsöveket fog előállítani és amint a minisztertanács határozat lesz róla, ebbe

az új csőgyárba a Malaxa Művek kb. 500 millió leit fog befektetni.

A minisztertanács határozat indoklásában kimondja, hogy a mai körülmények között rendkívül fontossággal bír a nemzetgazdaságra, hogy a huzott acélcsövek az országban gyártassanak, de a tőke nagysága is indokoltá teszi a vállalatnak, mint olyannak minősítését, amely a rendelet-törvény kedvezményeit élvezheti.

A Malaxa Művek az új törvény értelmében 16 hónapon belül köteles üzembe helyezni az új gyárat, ellenkező esetben az összes kedvezményeket elveszti. Viszont, ha az új gyár megkezdte működését, úgy hasonló csőgyári gépeket az üzem megkezdésétől számított további husz hónapig behozni nem lehet.

KVITTEK VAGYUNK.

Döcög és Pöcög, akik üzletársak, egyik nap csu nyán összevesznek.

— Ilyen egy gazember, — ordítja Döcög, — hátam mögött bonyolítottál le üzleteket és a könyveket is meghamisítottad!

— Jó, jó — feleli csendesesen Pöcög — ezzel szemben azonban ha utalnak téged a kasszába!

Az új ipartörvény értelmében

Elrendelte a miniszter a kézműipari vizsgabizottságok összeállítását

Ervényesítse mindenki augusztus 31-ig a munkakamaránál régi iparigazolványát.
Kétszáz lei előzetesen lefizetendő a munkásbiztosító pénztárnál, a nyugta
a bejelentéshez mellékelendő.

Az egyes szakmai csoportok felsorolása

A munkaügyi minisztérium elrendelte, hogy mindazon az iparágak, amelyek a szakmai kiképzésről és a kézműipar gyakorlásáról szóló törvény első táblázatán szerepelnek új rendszerbe csoportosítsanak a szakmai osztályozó bizottságok megszervezése érdekében. Mielőtt ezt a csoportosítást közölnénk és egyben a szükséges megjegyzéseket és magyarázatokat megadnánk, ismételt felhívjuk az iparosság figyelmét a következőkre:

Minden kézműiparos, aki a törvény első táblázatában szerepel, iparigazolványát, amelyet a volt közigazgatási ipartügyi osztályok, illetve a kereskedelmi és iparkamarák állítottak ki,

1936 szeptember 1-ig bezárólag feltétlenül csorolja be.

Az „Az Iparos” nyomtatékosan felhívja összes előfizetőit, hogy

a szükséges kérvényt el ne mulasszák az illetékes munkakamarához benyújtani.

A kérvény benyújtásának elmulasztása súlyos következménnyel jár, amennyiben

az iparos elveszti ezáltal az iparengedély kicserélési jogát és teljesen új iparengedélyt kell kiáltatni, még pedig az új törvény rendelkezései szerint, ami tetemes utánjárást és költséget igényel.

Ugyanitt említjük meg, hogy a szakmunkások munkakönyvét 1936 október 30-ig kell kicserélni. Ezen időpont után a munkás a régi könyv alapján többé nem alkalmazható. Ellenkező esetben úgy a munkás, mint a munkaadó bírságolás veszélyének teszi ki magát. A nem képzett munkások könyvei ugyancsak a fenti időpontig cserélendőek ki. A sofförök hajtási engedélyeit szintén be kell cserélni, minthogy az új törvény szerint a sofför foglalkozás is képesítéshez kötött mesterség.

Amikor az ipartörvény szövegét fordításban közöltük rámutattunk arra, hogy a törvény ugyan már 1936 április 30-án életbelépett, azonban a minisztérium még külön végrehajtási utasítást is ad ki. A végrehajtási utasítás munkálatai folyamatban vannak és ennek első eredményeképp, a törvény 115-ik szakaszának megfelelően

minden megyeszékhelyen bizottság alakul a szakmai könyvek kiállítására és a törvény által előírt feladatnak elvégzésére.

A munkaügyi minisztérium egyrészt, hogy az osztályozó bizottságok az egyes iparágak szerint kinevezhetők legyenek, másrészt, hogy az egyes szakmai osztályozó bizottságok ne legyenek túlságosan nagy számban, azokat az iparágakat, amelyek rokonságban vannak egymással újra csoportosította. A szakmai csoportok az újabb átcsoportosítás után a következő beosztást nyerték

I. A osztály,

Fémipari csoport:

I.

1. Vasesztergályosok (strungari).
2. gyalusok (raboteuri).
3. dróthuzók (filetari, sármari).
4. hengerelők (laminatori).

II.

1. Kovácsok (fierar).
2. patkoló kovácsok (potcovari).
3. reszelővágók (pillari).

III.

1. Rézművesek (tinichigii-alámari).
2. díszműbádogosok (tinichigii-ornamentisti).
3. lámpakészítők (lampisti).
4. sodrony rostélykészítők (Curse-grătari).

IV.

1. Lakatosok (lăcătuşi).
2. szerelők (ajustori).
3. huzalkészítők (trăsători).
4. sodronyszövők (impletitori de sarmă).
5. mérlegkészítők (cantaragii).

V.

1. gőzgép-gépész (mecanici pt. masini cu aburi).
2. turbinagépész (mecanici pt. turbine).
3. mezőgazdasági gépész (mecanici pt. masini agricole).
4. központi fűtőkészülék gépész (mecanici pt. calorifere).
5. gőzgép fűtők (focisti la masinile cu aburi).
6. központi fűtőkészülék fűtő (focisti la calorifere).

VI.

1. Motorgépész (mecanici la motoare), robbanógáz-Diesel stb. gépész (mecanici pt. motoare explozie, gaz-sarac, Diesel etc.).
2. szerelőgépészek, gépszerelők (mecanici monteur).
3. autószerelők (mecanici automobilisti).
4. autógépvezetők (mecanici conductori de automobile).
5. fafűrész gépészek (conductorii de masini pt. tăiat de lemne).

VII.

1. Precíziós mechanikusok (mecanici de precizie).
2. fegyverműves (armurieri).
3. mozogépészek (mecanici operatori cinematografici).

VIII.

1. szerszámkészítők (sculeri).
2. késművesek (cutitari).
3. köszörűsök (tocilari).

IX.

1. Istkészítők (căldărari).
2. kazánkovácsok (cazangii).
3. nitelők (nituitori).
4. címerkészítők (stemuitori).

X.

1. vasöntők (turnători de fier).
2. ércöntők (turnători de fontă).
3. bronzöntők (turnători de bronz).
4. betűöntők (turnători de litere).
5. cizelálók (cizelari).

XI.

1. autogenhegesztők (sudori autogen).
2. electromoshegesztők (sudori electriceni).

XII.

1. Órák (ceasornicari).
2. ékszerészek (giuvaergii).
3. optikusok (opticieni).

XIII.

1. nikkellezők (nichelari, galvanotehnici).

B. osztály.

Bánya és petróleum.

I.

1. szondakészítők (sondori).
2. aknászok-bányászok (minieri).

II.

1. petróleumfinomítók (rafinari).

III.

C. osztály.

Fa.

I.

1. építészasztalosok (tâmplari de binale).
2. épületács (dulgheri de binale).
3. falétrakészítők (scărari în lemn).
4. parkettázók (parohetari).
5. szitakészítők és zsindelykészítők (sitari-sindelari).

II.

1. butoraszttalosok (tâmplari de mobile).
2. furnirberakók (tâmplari incrustatori).
3. ládakészítők (cuferari).
4. kefekötők (perieri).
5. keretező (incadratori).
6. livegezők (geamii).
7. fényező (poleitori).
8. szék- és kosárfonók (impletitori, scaune şi coşuri).

III.

1. Faesztalgályos (strungari în lemn).
2. gépműasztalos (tâmplari mecanici).
3. modellasztalosok (modelari pt. turnătorie).
4. kaptafakészítők (calapoçari).

IV.

1. Kocsigyártók (caretaşi).
2. hajóácsok (dulgheri de bastimente).
3. kerékgyártók (rotari).
4. kádárok (dogari).

V.

1. Faszbőrás (sculptori în lemn).
2. csontszobrász (sculptori în os).
3. favésnök (pirogravori).

D. osztály.

Textilcsoport.

I.

1. Szabók (croitori).
2. törökruha készítő (şalvaragii).
3. köpenykészítők (mantalagii).

II.

1. Szabónők (croitoreasă).
2. himzőnők (brodistă).
3. fehérneműkészítők (rufereasă).

III.

1. Masamódok (modistă).
2. művirágkészítő (florari, flori artificiale).

IV.

1. Kárpitosok (tapiteri).
2. paplankészítők (plapomari).
3. gyapjufésülők (dărăcitori).

V.

1. Paszományos (ceaprezari).
2. kalaposok (pălării).
3. sapkakészítők (sepcari).
4. fűzőkészítők (corsetieri).
5. ernyőkészítők (umbrării).

VI.

1. Szövők (tesători).
2. kötözők (tricotari).
3. kötélverők (frânghieri).
4. zsinatkészítők (sforari).

VII.

1. Takácsok (postăvari).
2. darócruhakészítők (abagii).

VIII.

1. Kelemefestők (boiangii).

E. osztály.

Bőrcsoport.

I.

1. Csizmadák (cizmari).
2. orthopédipécszek (cizmari orthopedisti).
3. cipőfelsőrész készítő (richtuitori).
4. cipészek (pantofari).
5. bocskorkészítők (opincari).
6. tűzőmunkások (stipuitori).
7. kötőszerszék (bandagisti).

II.

1. Szűcsök (blănari).
2. gubások (cojocari).
3. kucsmakészítők (căciulari).
4. keztyűkészítők (mănuşari).

III.

1. Timárok (tăbăcari),
2. cipészvargák (cavafii).

IV.

1. Nyergesek, sziggyártók (şelari).

V.

1. Kaucukvulkanizálók (vulcanizatori de cauciuc).

F. osztály.

Nyomdaipar.

I.

1. Betűszedők (tipografi culegători),
2. gyorsajtógépek (tipografi maşinisti de rotative).

II.

1. könyvkötők (legători de cărţi),
2. dobozkészítők (cartonagisti).

III.

1. Fényképezők (fotografi).

IV.

1. Cinkgrafusok (zincografi),
2. fénynyomat készítő (heliogravíri),
3. Könyvnyomatosok (litografi),
4. vésnökök (gravori).

G. osztály.

Építőipar.

I.

1. Kőművesek (zidari),
2. habarcskészítők (tencuitori),
3. mészégetők, (vārari),
4. betonosok (betonişti).

II.

1. Téglaverők (cărămidari),
2. cserepesek (ţigleri),
3. fazekasok (olari).

III.

1. Keramikusok (cheramisti),
2. terrakottakészítők (teracotişti),
3. fayancek készítő (faiansari),
4. kályhások (sobari).

IV.

1. Kőfaragók (sculptori in piatră),
2. kőcsiszolók (cioplitari in piatră),
3. Kőfényező készítő (scārari in piatră),
4. mozaikosok (mozaicari).

V.

1. Aszfaltozók (asfaltgii),
2. kövezők (pavagii).

VI.

1. Gipsz-menyezet készítő (stucator),
2. díszítők (ornamentişti).

VII.

1. Mázolók (zugravi),
2. díszletfestők (pictori decoratori),
3. címfestők (pictori de firme),
4. tapétázók (tapetari),
5. szobafestők (vopsitori).

H. osztály.

Elektromosipar.

I.

1. Villanyműszeresek, motorszerelők (electrician constructori),
2. villanymotorvezetők (electrician conducători).

I. osztály.

Élelmiszeripar és kémia.

I.

1. Mészárosok (macelari),
2. hentesek (mezelari, cārnatari),
3. báltészítők (măţari).

II.

1. Sütdőiparosok (brutari),
2. Perek és kiflikészítők (simigii-covrigari).

III.

1. Cukrászok (cofetari),
2. korpasüfőzők (bragagii).

IV.

1. Szakácsok (bucătari).

Kényszerkartell a csehszlovák textiliparban

Uj textilipari vállalat nem alakítható, a leállított iparvállalatok nem dolgozhatnak.

Európa kormányai az autarchikus gazdasági rendszer bevezetése óta az ipari termelés megfelelő szabályozásának gondolatával is foglalkoznak. Általában minden nyugati államban ipari szempontból lényegesen nagyobb a termelés, mint a fogyasztás.

A belső versenyben olyan árak alakultak ki, amelyek könnyen tömkrethetők a kisebb, tökében szegényebb iparvállalatok. Már pedig ezeknek fennmaradása fontos nemzetgazdasági érdek, mert

minden iparvállalat leállításával csökken a nemzeti vagyon.

Az ipari termelés racionalizálására több elgondolás merült fel. Ezek közül

a csehszlovák kormány az úgynevezett szindikátusi kartellrendszer fogja megvalósítani.

Sőt a kormány már odáig ment, hogy kiadta első keretrendeletét is. Ez a rendelet egyúttal a kötött gazdálkodás csúcspontját is jelenti.

A szindikátus-rendelet értelmében

ahol az esetben, ha az egyes iparágakban helyetfoglaló vállalatok egynegyed része a szindikátus felállítását kéri, a szindikátust meg kell alkotni.

Ennek az egynegyed résznek azonban az illető iparág összes termelésének legalább háromnegyed részét kell reprezentálni. Miután a csehszlovák textilgyárak már régebben kérték a textiliparban a szindikátusi rendszer megvalósítását és mert az előbb említett követelményeknek a kérésük megfelel,

A legtökéletesebb árkartell.

a mostani rendelet már kimondta a textiliparban a szindikátus felállítását.

A jövőben ez a szindikátus szabályozza a meglévő gyárak termelését, meghatározza az egyes textilcikk belföldi árait, a fizetési feltételeket.

A szindikátus hozzáfárlása nélkül új textilipari vállalat nem alakítható, leállított iparvállalat pedig nem reaktiválható.

A szindikátus ebben a formában a legtökéletesebb árkartell. A szindikátus működésére a kormány megbízottja felügyel, akinek a teljes ellenőrzési joga mellett a szindikátus intézkedéseivel szemben vétő joga is van. Végeredményben a textilipari szindikátus és az ezt követő többi szindikátusok tulajdonképpen az állam felügyelete mellett működő termelési és árkartellek lesznek. Nem érinti azonban a csehszlovák szindikátusi rendelet a vállalatoknak az exporttermelését és exportpolitikáját. Kivételi vonatkozásokban minden textilgyár annyit termelhet és azt az egyes külföldi államokban úgy értékesítheti, ahogy jónak látja. Ebben a szindikátusnak beleszólási joga nincsen. Természetesen az exportértékesítésnél is teljes mértékben figyelembe kell venni a csehszlovák textilipari vállalatoknak az exportra vonatkozó kormányintézkedéseket.

ÉRTEKELMELET.

Az iskolában megkérde a tanító a kis nebulától, mit értünk az alatt, hogy az ember belső értéke?
— Az ember belső értéke alatt, — mondja a kisfiú — az aranyfogakat értjük.

2. pincérek (chelneri).

V.

1. Turókészítők (brânzari care fabrică).

VI.

1. Osztályozó molnárok (morari care sorteaşă),

VII.

1. halászek és halkonzerv készítő (pescari vânători şi preparatori).

VIII.

1. Sörfőzők (berari),
2. finomítók (destilatori).

IX.

1. Cukorkakészítők (záhárari specialişti dela fabricii).

X.

1. Szódavíz készítő (sifonari).

XI.

1. Gyertyakészítők (luminari),
2. szappanfőzők (săpunari).

XII.

1. Űvegezők (sticlari),
2. tükrök készítő (ogindari).

J. osztály.

Különbözők.

I.

1. Rézfúvó-hangszerkészítő (alămari instrumentişti),
2. hangszerkészítő (instrumentişti),
3. zongorahangolók (acordori de pian).

II.

1. Borbélyök (barbieri),
2. fodrászok (coafori),
3. manikűrözők (manichiuristi),
4. fürdőmesterek (băiaşi).

III.

1. Gombkészítők (năsturari),
2. fésűsök (pieptenari).

IV.

1. Kutúrók (fântănari).

V.

1. Gyermekjátékkészítők (constructori de jucării).

Különleges bizottságok:

I.

Vízvezeték, gáz, csatorna és központi fűtés berendezők. (Instalatori de ape, gaz, canal, calorifere).

II.

Electromosvezeték, telefon stb. berendezők. (Instalatori de electricitate, telefon etc.)

III.

Kéményseprők (coşari).

IV.

Sofőrök (sofeuri).

V.

Fogtechnikusok (dentişti).

VI.

Orthopédmechanikusok (mecanici ortopedişti).

A felsorolt iparágak a fenti beosztás szerint a kinevezendő osztályozó bizottságok hatásköré alá tartoznak. Az egyes iparágak aprólékosan vannak osztályozva, tehát az iparigazolvány kicserélésénél az illető iparos a szakmája körébe tartozó összes iparokra kiállított engedélyt kérjen. Ha tehát egy sütdőiparos kéri az iparigazolványa kicserélését az iparigazolvány kiállítását, mint sütdő (brutar és mint perek és kiflikészítő (simigiu şi covrigar) kérje. Ezt az esetet példának hoztuk fel, az illető iparos a mellékelt táblázat alapján láthatja, hogy milyen tartalommal kell, hogy milyen iparágakra kérje az új iparigazolvány kiállítását.

Azokra az iparágakra, amelyek nincsenek felsorolva, esetről esetre alakít bizottságot a minisztérium az illetékes munkakamara előterjesztésére.

Végül rá kell mutatnunk arra, hogy a végrehajtási utasítás is csoportokba (szindikátusokba) osztja az ellenőrzést és vizsgáztatást és így helyes volna, hogyha az iparosok is ily szakmai csoportosítások alapján alakítanák meg szervezeteiket, amelyeknek megalakításával kapcsolatban egyébként már a kellő utabiztosítást ismételten megadtuk.

Készít: Kele Sándor dr. ügyvéd, Arad

C. R. Mircea

Constantin R. Mircea ipari szenátor a bucureşti-i politechnika tanára, az Ugir vezérigazgatója, a cluj-i Kereskedelmi és Iparkamarának éveken keresztül volt alelnöke, hosszas betegeskedés után egyik badeni szanatóriumban, hetven éves korában elhunyt.

Mircea szenátor egyike volt azoknak az ipari szaktekintélyeknek, akik a román nemzeti ipar bölcsőjénél ott voltak, akiknek több évtizedes munkájával, hosszú harcaival fejlődött a román ipar azzá, ami jelenleg. Mircea szenátor középiskoláinak elvégzése után a párisi műegyetemre majd a bányafőiskola-ra iratkozott be és Párisban szerezte meg mindkét mérnöki oklevelét. Mint fiatal mérnök került az akkori nemzetgazdasági minisztérium ipari szakosztályába. Már 1920-ban tevékeny részt vett a belföldi gyáripar szervezetének, az Ugirnak országos újjászervezésében, amelynek azóta vezérigazgatója. A cluj-i kerületben megszaktítás nélkül nyolc év óta ipari szenátor, tíz évig volt alelnöke a cluj-i Kereskedelmi és Iparkamarának, évek óta alelnöke a Kamarák Szövetségének. Számtalan esetben, mint gazdasági szakértő képviselte Romániát különböző külföldi tárgyalásokon és konferenciákon. Az impériumváltozás óta különös érdeklődést tanúsított a csatolt területek fejlődő ipara iránt, minthogy Ardeal és Banat tekintette annak a területnek, amely az ipari fejlődésre a legalkalmasabb és éppen ezért számtalan esetben harcolt Ardeal és Banat különleges érdekeiért.

Három hónappal ezelőtt ünnepelte Ardeal és Banat ipari és kereskedőtársadalmának hetvenedik születésnapját, azonban már ekkor látszott, hogy súlyos betegsége nagy mértékben csökkentette munkaképességét. Azóta különböző belföldi és külföldi szanatóriumokban kezelte magát, azonban elhatalmasodó szívbetegsége az orvosi tudomány már segíteni nem tudott és hosszas szenvedés után 1936. augusztus 6-án elhunyt. Halála nagy vesztesége Románia iparának.

A gyáriparosok az alkalmazottak számára beszerzendő gázmaszkok árát csak a szállításkor fizetik.

A légi támadások elleni védelemről szóló törvény intézkedése szerint a vállalatok alkalmazottai számára kötelesek gázmaszkokat beszerezni. A gázmaszkellátást intéző bizottság, amely a hadügyi minisztériumban működik, felhívást intézett egyes iparvállalatokhoz, hogy a szükséges gázmaszkmenyiség ellenértékét előre fizessék be. Ugyanez az azonban nem történt intézkedés arra vonatkozóan, hogy az illető vállalatoknak a gázmaszkokat mikor szállítják le. Ez azért fontos, mert a vállalatok a gázmaszkok árát nem tudják alkalmazottaktól behajlani, amíg a gázmaszkokat át nem adják. A jelen viszonyok között kevés vállalat van abban a kedvező helyzetben, hogy a gázmaszkok árát előlegezze.

A gyáriparosok, amint értesülünk, mozgalmat indítottak, hogy a gázmaszkok árát csak a szállításkor legyenek kötelesek fizetni.

DOGMATIKUS PROBLÉMA.

A tanító elmeséli a gyerekeknek az iskolában Mohamed egész élettörténetét és főleg azt emeli ki, hogy Mohamed egyszerű kereskedőből lett próféta.

Másnap ismétlés van, a tanító felszólítja Móriát:

— Mondd meg nekem, Mórika, hogyan és mikor lett Mohamedből, az egyszerű kereskedőből próféta?

Mórika egy darabig töri a buksi fejét, aztán kiadja:

— Biztosan rosszul ment neki az üzlet.

A Szeszmonopol egymillió kétszáz ezer üveg beszerzésére írt ki árlejtést.

A Szeszmonopol vezérigazgatósága szeptember 10-én árlejtést tart 600.000 egy literes és 600.000 darab fél literes fehér üveg beszerzésére a Monopol-termékek forgalombahozatalára. Értesüléseink szerint, az árlejtésen az összes belföldi fuvottüveggyárak képviseletében központi eladási irodájuk a Butelia fog részt venni. Szakmai körökben valószínűleg tartják, hogy éppen, mint az előző években, ez évben is a Butelia fogja megkapni a Monopol megrendeléseket.

Rendelet törvény az új cikkek gyártására alakuló vállalatok szabályozására

Ipari körökben általános meglepetést keltett az új iparcikkek gyártására alakuló vállalatok kedvezményeit szabályozó rendelet törvény.

Az ipari termelés szabályozásának kérdésével a kormány már több ízben foglalkozott. E nagyfontosságú probléma tanulmányozásának során azonban a felelős tényezők arra az eredményre jutottak, hogy az ipari termelés korlátozásával, illetve szabályozásával nagyon óvatosan kell eljárni, mert a legkisebb hiba súlyos károkat okozhat nemcsak a magángazdaságnak, de a nemzetgazdaságnak is. Annál nagyobb meglepetést keltett az a rendelet törvény, mely a Monitorul Oficial augusztus 1-i számában jelent meg és amelynek négy cikke

a belföldön még nem gyártott áruk előállítására alakuló iparvállalatok ipari kedvezmény jogosultságát szabályozza.

Ipari körökben sincsenek tisztában azzal, hogy a kormánynak ezzel a rendelet törvénnyel mi a tulajdonképpeni célja és miért, illetve milyen vállalatok érdekében volt szükség annak sürgős életbe léptetésére.

A RENDELET TÖRVÉNY.

Az augusztus 1-i Monitorul Oficial-ban megjelent rendelet törvény szövege a következő:

1. cikk. — Azok az iparvállalatok, amelyek belföldön még nem gyártott cikkek előállítására alakulnak, a jelen rendeletben felsorolt kedvezményekben részesülnek.

2. cikk. — Ezeket a kedvezményeket csak azok az 1. cikkben szereplő vállalatok kaphatják meg, amelyeknek nemzetgazdasági jelentőségét minisztertanácsi jegyzőkönyv állapítja meg, úgy a vállalatba bevezetett tőke, mint a gyártmány fontossága szempontjából.

3. cikk. — A 2. cikk szerint minősített vállalatoknak a kereskedelmi és iparügyi minisztérium adja meg az 1932. február 13-i iparpártolási tör-

vény 3. cikkének c), g) és 8. cikkének 2. pontjában és a 14. cikkben foglalt kedvezményeit.

A minősítést tartalmazó minisztertanácsi jegyzőkönyv keltétől számított tizenhat hónapról terjedő idő alatt nem engedélyezhető semmiféle gépmunkát olyan vállalat részére, amely hasonló az elismert vállalatokhoz.

Ha a minisztertanácsi jegyzőkönyv keltétől számított tizenhatodik hónap végéig a vállalat üzemét megkezdte, a fentebb megjelölt behozatali tilalom az első határidő leteltétől számított újabb 20 hónapra érvényben marad.

Az esetben, ha a minisztertanácsi jegyzőkönyv keltétől számított tizenhatodik hónap végéig a vállalat nem kezdte meg működését, az iparügyi minisztérium visszavonja a 3. cikk első bekezdésében szereplő kedvezményeket is.

4. cikk. — A jelen rendelet végrehajtására a miniszterelnök, a hadfelszerelési miniszter, a kereskedelmi és iparügyi miniszter és az igazságügyminiszter nyerne megbízást.

MILYEN KEDVEZMÉNYEKET BIZTOSÍT A RENDELET TÖRVÉNY.

A fenti rendelet törvény 3. cikkében szereplő kedvezmények, amelyek az 1912. február 13-i iparpártolási törvényben foglaltak, a következők:

3. cikk c) és g) bekezdése. Vámmentesesség gépek, géprészek és gépalkatrészek behozatalára. Összekötő vasútvonal építése megyei és állami vasúti vonalakhoz.

8. cikk 2. bekezdése. A gyártáshoz szükséges nyersanyagok vámmentesen hozhatók be.

14. cikk. Export esetében a vállalat kérheti a vám arányos visszatérítését az exportált nyersanyagok után.

Az ipartestületi vagyon felszámolása

Országos mozgalmat indít az oradea-i Munkakamara az Iparosok Aggokháza további fennmaradásának biztosítása érdekében.

Az oradea-i munkakamara iparostagozata emfektatát dolgozott ki, amit nyomban elküldöttek egyrészt a munkügyi minisztériumba, másrészt körlevél formájában eljuttatják az összes munkakamarákhoz, hogy hasonló értelemben forduljanak a minisztériumhoz. Így remélik, hogy a javaslatot a minisztérium magáévá teszi.

A memorandum szövege a következő:

Miniszter ur!

Alulírott Moga Matei, a munkakamara iparostagozatának elnöke, tisztelettel a következő memorandumot terjesztem elő:

MEMORANDUM

1936 április 30-án feloszlatták az egész országban az ipartestületeket, azonban a törvényhozó elfelejtkezett arról, hogy emellett a testület mellett működik egy Iparos Aggokháza, egy hitelszövetkezet, iparos klub, temetkezési szövetkezet, kulturális egyesület és más alakulatok. A munkakamara a hitelszövetkezetet és a temetkezési szövetkezetet nem vehette át, mert mindkettő önálló jogi személy. Az Iparosok Aggokházát ebből az összegből tartotta fenn a volt ipartestület, amelyet az iparengedélyek után inkasszáltak a tagoktól. Ma már ezeket az összegeket a munkakamara inkasszája és így jelenleg az Iparosok Aggokházának a helyzete kritikán alul, amelyen minden körülmények között változtatni kell.

A memorandum ezután részletesen ismerteti a volt ipartestület több, mint másfélmillió leles adósságát, amely megfizetésére nemrég kapott felajánlást a Banca Ardealeanától és az Iparosok Hitelszövetkezetétől a munkakamara.

A munkakamara — folytatja a memorandum — két ingatlanmal rendelkezik, mintegy 5 millió lei értékben, melyek évi jövedelme 300 ezer lei

Kérdezzük, hogy miből fizessen a munkakamara akkor, mikor erre a 300 ezer leire 420 ezer lei kiadása van, tehát már így is 120 ezer lei biztos deficit, amelyre nincsen fedezet.

A helyzet tehát olyan súlyos, hogy féltő, a volt ipartestület hitelezői elárvereztetik a két ingatlant és akkor a nagyszámú iparos agg az uccára kerül.

Ezt pedig — folytatja a memorandum — minden körülmények között meg kell akadályozni, miután a törvényhozó figyelmen kívül hagyta az aggokháza sorsát.

A javaslat a következő volna:

1. Minden munkakönyv után 100 leit inkasszájon a munkakamara.

2. Minden inasszerződés után 100 leit.

3. Iparengedély után 500 leit.

4. Bármilyen kérvényre, amelyet az iparos-egyesülethez benyújtanak, 5 leit inkasszájon a munkakamara, az Iparosok Aggokházának a javára. A fenti illetéket bélyeg formájában vetnék ki a bélyegre a következő szöveg kerülne: Az Iparosok Aggokházának segélyalapjára.

Miniszter ur! Csak ezen az alapon lehet megoldani az Iparosok Aggokházának égető problémáját. És azokban a városokban, ahol nincs Iparosok Aggokháza, ott a munkügyi minisztériumnak elsőrendű kötelessége azt megalakítani, hogy az iparosok sorsáról gondoskodva legyen, akkor, ha már munkaképtelenné váltak. És nagyon áldásos dolog volna, ha maga a munkügyi minisztérium is támogatná ezt az akciót abból az összegből, amelyet egyes iparváltozásoknál inkasszálnak.

A memorandum elintézése elé nagy bizakodással tekint az oradea-i iparostársadalom és reméli, hogy a miniszter megfelelő megértéssel fogja fogadni az iparostársadalom utolsó perceinek égető és halaszthatatlan S. O. S. jeleit.

Jogesetek a kisipar köréből

Nem büntethető meg kihágás miatt a vendégiparos, aki árverésen szerezte meg az italmérési jogot és nem állította ki az italmérési engedélyt.

Az arad-i pénzügyőrség 1932-ben kihágási jegyzőkönyvet vett fel W. J. falusi vendéglős ellen, mert az italmérési engedély nélkül mért szeszes italokat. Ennek a jegyzőkönyvnek alapján a szeszmonopol vezérigazgatósága ötezer lei-es bírságot rótt ki. A határozat ellen az érdekelt dr. Köves László arad-i ügyvéd útján fellebbezéssel élt az arad-i törvény-székhöz.

A fellebbezésben előadta, hogy a falusi vendéglős nem büntethető meg az italmérési engedély hiánya miatt, mert a szesztörvény 176. szakasza alapján a falusi italmérés elnyerésének joga kizárólag a szeszmonopol igazgatósága részére van fenntartva, amely ezt a törvény értelmében a községi előjárásokra ruhazza át. A község ezt az átruházott jogot vagy saját rezsiben használhatja ki vagy nyilvános árverésen adja ki a legtöbbet ígérő részére.

A jelen esetben az illető vendégiparos szabályszerű és

a felettes hatóságok által jóváhagyott árverésen szerezte meg az italmérési jogot és szabályszerűen felszerelt kérvényét az engedély kiállítására végett letette az illetékes pénzügyi hatóságnál, amely azonban késedelmeskedik az engedély kiállításával.

Ezzel szemben a vendégiparost szabályszerűen megrótták az engedély díjával és kereseti adóval amellyet megfizetett és ezenkívül a község részére járó engedélydíjat is megfizette. Ennek alapján az érdekelt fél szerint nem akadályozható meg jogai gyakorlásában azért,

mert az engedély formai kiállításával az illetékes hatóság késedelmeskedik, vagyis a monopol-igazgatóság.

Az arad-i törvényszék elfogadta a felebbező fél indokait és a vendégiparost felmentette a kiírt büntetés megfizetése alól és megsemmisítette a bírságolási jegyzőkönyvet.

Ezen 997/1933 S. II. számú arad-i törvényszéki ítélet ellen az állam felülvizsgálati kérelmet nyújtott be és kérte az ítélet megsemmisítését a törvény rendelkezéseinek megsértése címén.

A timişoara-i tábla határozatában helybenhagyta az arad-i törvényszék ítéletét és annak indokolását még kibővítette azzal, hogy nem lehet a szesztörvény 226. szakasza alapján kihágási jegyzőkönyvet felvenni a vidéki vendégiparos ellen, ha a hivatalos közegek késedelmeskednek az igazolvány kiállításának tekintetében, amennyiben az illető iparos a törvény által előírt összes aktákat letette és az összes állami tartozásokat és bérleti díjat megfizette.

Az orvos köteles ellenőrizni a balesetet szenvedett munkás gyógyulási idejét.

Rendkívül érdekes ítéletet hangzott el Franciacr azágban a szajnai törvényszéken. A per tárgya a következő volt:

Egy munkás balesetet szenvedett. Azonnal jelentkezett a kórházban, ahol az orvos felvette és megvizsgálása után bizonyítványt állított ki, amely szerint munkaképtelensége huszonhárom napig tart majd el, mert a seb begyógyulása ennyi időt vesz igénybe. A munkás ezt a bizonyítványt benyújtotta a betegsegélyzőhöz, amely viszont — tekintettel arra, hogy a bizonyítványt kórházi orvos adta ki — a fenti időtartamra kiutalta a munkaképtelenség idejére járó összeget. A munkás mindössze négy napig járt orvosi kezelésre és utána további kötözésre nem jelentkezett.

A négy nap elteltével máshol vállalt munkát és az új tulajdonos szintén bejelentette a betegsegélyzőnél. Itt azonnal megállapították, hogy valami nincs rendjén, mert hiszen a munkás fejlapján az állott, hogy még munkaképtelen. Ezért a betegsegélyzőpénztár a tényállás megállapítása végett megindította a vizsgálatot.

Országos fodrászkongresszus Satumare-n

A fodrászipar sérelmei és kívánságai kerülnek megtárgyalásra a szeptember 6. és 7-iki kongresszuson.

A satu-mare-i fodrász, borbély és manikűrös iparosok szindikátusa elhatározta, hogy a szakmát ért sérelmek megtárgyalására és a szakmabeliek jövőbeni magatartásának megbeszélésére 1936 szeptember 6—7 napjaira

országos fodrászkongresszust hív egybe.

Az előkészületek már meg is történtek és a kongresszus elé a szakmai körök országeszerte nagy érdeklődéssel tekintenek. A kongresszus védnökeivé Samoil Alexandru szenátort, a Kisiparosok Országos Szövetsége elnökét, Beer Emil királyi udvari fodrászt és König Károlyt, a „Fodrász Ujság” szerkesztőjét kérték fel.

A kongresszusi meghívókat, amelyeket Szakál Ferenc elnök, Trokopsz Károly titkár és Vári Gyula jegyző irtak alá, már szét is küldték.

A meghívó szerint a kongresszus napirendje a következő:

Szeptember 6-án reggel a kongresszusra érkezők fogadása és elszállásolása s ugyanazon délelőtt 10 órakor előértekezlet az Iparos Otthon tanácstermében. Az értekezlet tárgysorozata: 1. A megbízólevelek bemutatása. 2. Az előkészítő bizottság jelentése. 3. A kongresszus elnökének megválasztása. 4. A tárgysorozat előadójának kijelölése. Ugyanott délelőtt 11 órakor a kongresszus megnyitása. A kongresszus tárgysorozata: 1. Az ipartörvény fodrászokra vonatkozó részemek megtárgyalása. 2. A betegsegélyző járulékok önkényes felemelésének ügye és egyéb sérelmek. 3. A kontárkérdés végleges rendezése. 4. A zárórák egységes megállapítása. 5. A tanonc felvétel megszigorítása. 6. Egységes árszabály megállapítása (az állam védelmének igénybevételével). 7. Az önbortóváló készülékek súlyos megadóztatása. 8. A szindikátusok megyénkinti megalakítása és egy országos központ létesítése. 9. A kongresszus napja előtt 8 nappal beérkezett indítványok tárgyalása.

A kongresszus tárgyalási rendje: Az első 6 pont tárgyalása után körülbelül fél 12 órakor ebéd. Ebéd után a város által rendezett „Satu-Mare-i hónap” ipari és gazdasági kiállításának és vásárának a megtekintése. Este 8 órakor közös vacsora ugyanott, utána a vendégek tiszteletére rendezett táncmulatság, az Iparos Otthonban.

Szeptember 7-én 11 órakor a gyűlés folytatása és bezárása, utána fél 2 órakor közös ebéd az Iparos Otthonban, utána 4 órakor kirándulás, flecken- és cigánypecsenye séítés.

1. A kongresszuson felszólalni csak a kongresszus jegyzőjénél történt előzetes jelentkezés sorrendjében lehet.

2. Egy és ugyanahoz a tárgyhöz szólni csak egyszer lehet.

3. Szavazási kulcs: városok szerint minden 10 megbízó után 1 szavazati jog van.

4. A tárgytól eltérőktől az elnök a szót megvonhatja.

5. A kongresszusra betérjesztendő indítványok legkésőbb augusztus 26-ig küldendőek be a kongresszus rendezőségének. A több helyről beérkezett azonos tárgyú indítványok összevontan lesznek tárgyalva egy előadóval.

A jelentkezéssel együtt az ellátási költségek is beküldendőek szeptember 2-ig, hogy az elszállásolási gondoskodás történhessék.

Az elszállásolások internátusokban és magánházaknál történnek. Aki szállóát kíván, a saját költségére, már előre rendelje meg a rendezőbizottságnál.

Ellátási költség: Vasárnap 6-án négy fogásos ebéd, kettő fogásos vacsora. Hétfőn: négy fogásos ebéd és a kiránduláson flecken-, cigánypecsenye,

Ennek során kiderült, hogy az orvos mindössze négy ízben kötözte a munkást és a harmadik napon a munkás kérelmére olyan bizonyítványt adott ki, amelynek értelmében a munkaképtelenség előreláthatólag 23 napig tart el. A betegsegélyzőpénztár csalás címén feljelentette a munkást, aki bár előbb meggyógyult, mégis huszonhárom napra vette fel a baleseti segélyt.

Az eljárás folyamán az ügyészség a vádat az orvosra is kiterjesztette és az orvost bűnrészességgel vádolta meg, mert anélkül, hogy a betegség felülvizsgálatát elvégezte volna, a bizonyítványt kiadta,

kenyér, bor, víz és táncestélyen való részvételi díjjal együtt, amennyiben a lakásért, mert internátusokban lesz, külön fizetni nem kell: 125 lei.

Minden levél és pénzküldemény Szakál Ferenc szindikátusi elnök címére küldendő, Satu-Mare Str. Luociu No. 2.

Vasárnap reggel a vonatok érkezésénél fehér karszalagos rendezők fogják várni a kongresszusra érkezőket.

A kongresszusra 50%-os vasuti kedvezmény van, azaz a Satu-Mare-ra megváltott egész jegy a visszautazásra is érvényes, amit a satumarei állomáson le kell bélyegezni a „Satu-Mare-i hónap” irójában, tehát a jegy megőrzendő.

Convocare

Federaţiunea Sindicatelor Industrişilor din Arad ţine în ziua de 21 August 1936, orele 9 seara în sala Căminului Industrişilor din Arad.

adunare generală ordinară

la care cu onoare invită sindicatele membre de a lua parte prin delegaţii lor.

Intrucât delegaţii nu se vor intruni în numărul cerut de statute, adunarea generală se va ţine în ziua de 28 August 1936, în locul şi ora indicată mai sus, când se vor aduce hotărâri valabile fără considerare la numărul celor prezenţi.

Preşedinţia.

ORDINEA DE ZI:

1. Curvântarea de deschidere a preşedinţei şi constituirea biroului.

2. Aprobarea bugetului pe anul în curs.

3. Alegeri: alegerea a 2 subpreşedinţi, 15 membri ordinari şi 8 supleanţi în Comitet, pe timp de 1 an, precum 4 controlori pe timp de 1 an.

4. Propuneri.

Meghívó

Az Arad-i Ipari Szindikátusok Föderációja 1936 augusztus 21-én, este 9 órakor

rendes évi közgyűlési

tart az Arad-i Iparos Otthon termében, amelyre a tagszindikátusokat tisztelettel meghívjuk, hogy ki-kiildötteik útján résztvegyenek.

Amennyiben a tagszindikátusok képviselői nem jelennek meg az alapszabályok által meghatározott határozatképes számban, a közgyűlés 1936 augusztus 28-án tartatik meg a fent jelzett órában és helyen, amikor a megjelentek számára való tekintet nélkül hozza határozatait.

Elnökség.

NAPIREND:

1. Elnöki megnyitó.

2. Költségvetési előirányzat jóváhagyása.

3. Választások: 2 alelnök, 15 rendes és 8 pótag megválasztása a választmányba 3 évre, valamint 4 ellenőr választása 1 évre.

4. Indítványok.

NEMTÖRÖDÖMSÉG.

Kohn részöl Grünre:

— Te tőröd, hogy a Schwarz mindenféle hazugságot híreszteljen rólad?

— Bámom is én, — mondja Grün — csak az igazat ne mondja.

A büntetőbíróság a munkást csalás vétségéért az orvost pedig bűnrészesség címén ezen csalás elkövetésében megbüntette.

A törvényszék indoklása szerint az az orvos aki nem jegyzi fel a kötözések számát és nem ellenőrzi a saját maga által kiállított bizonyítvány tartalmát, nem mentesül a büntetőjogi felelősség alól. Ennek a felületességnek következtében vált lehetségessé, hogy a munkás jogtalanul jutott a bizonyítvány alapján a baleseti segélyhez azon időre, amikor már a lefolytatott nyomozási adatok szerint egészséges és munkaképes volt.

Salonta-n a volt Ipartestület székházát is el akarják árverezni

Nemrégiben robbant ki feltűnést keltve a Salonta-i városi vagyon elárverezésének híre és Salonta az érdeklődés előterébe került. A nemzeti parasztpárti tanács hétmillió leles kölcsönt vett fel, azonban ennek csak kis részét fizették vissza, így a postatakarékpénztár árverést vezetett a város vagyona ellen.

Potom pénzért került újra a város tulajdonát képező Kustyan pusztá, a városi malom, valamint több ingatlan.

A jelenlegi városvezetőség adósságtörlesztés helyett egymillió leit adott ki a görögkeleti és görög katolikus egyházaknak, ezenkívül egy öntözőautót vásárolt 400.000 leiért, azonban az autó használhatatlan. A gazdátársadalom megfélebbelte az árverést.

Hodor Victor dr. vezérfelügyelő meg is állapította, hogy Salonta-nak 30 millió leivel több a vagyona, mint az adóssága,

így nem fenyegeti veszély a kölcsöntnyújtó postatakarékpénztárt, mégis végre hajtották az árverést.

Most az Ipartestület székházának elárverezésére kerül a sor.

Annak idején az iparosság kölcsönt kapott a várostól, amelyet nem fizettek vissza, így az iparos székházát is elárverezik.

A városvezetőség azonban semmit sem tesz abban az irányban, hogy Salonta város nagyértékű képviselő vagyonát megmentse.

Mégis tilos a kártyajáték a kávéházakban

Egyes lapok néhány napal pezelőtt a belügyminisztériumnak olyan értelmű állítólagos körrendeletét kolportálták, hogy bizonyos helyeken megengedi a kártyajátékokat. A belügyminisztérium a híreket illetőleg a következő jelentést adta ki:

A belügyminisztérium megcáfolja azt a hírt, mintha engedélyezte volna a kávéházakban a kártyajátékokat. A hír a képzelet birodalmából való, annál is inkább, mert körrendelet útján nem lehet megszegni a szerencsejátékokról szóló törvény pontos rendelkezéseit.

Az állami intézményeket és a hadsereget csak a Caps látja el

A pénzügyminisztérium az elmúlt napokban rendeletet intézett az összes állami hivatalokhoz és intézményekhez, amelyeket figyelmeztetett, hogy az idén táli tüzfeszültségeiket csak az Autonóm Erdőpénztárnál, a CAPS-nál szerezhetik be. Ez a rendelkezés annál is inkább érthetetlen, mert köz tudomásu szak körökben, hogy a CAPS megközelítőleg nem rendelkezik olyan tüzfeszültséggel, mint amennyire az állami intézményeknek szükségük van. A CAPS készlete talán a szükséglet egyharmadát éri el. Így tehát több mint bizonyos, hogy a hiányzó mennyiséget a CAPS kénytelen lesz a magántermelő vállalatoknál beszerezni. Ez annál valószínűbb, mert az idén a katonai hatóságok sem írtak ki nyilvános versenytárgyalást tüzfára, melyet értesülésünk szerint, szintén a CAPS-nál akartak lezárni bevásárlás formájában beszerezni. Ha az új rendszer rendkívül sérelmes a kereskedőkre nézve, mert kénytelenek és az állami intézmények közé a CAPS illetéktelen közvetítőként ékelődik és megszűnik a lehetősége annak, hogy a kereskedők egyszerre adhassanak el nagyobb mennyiségeket. Ez ellen a rendszer ellen a kereskedők illetékes helyen tiltakozni kívánnak, mert ez egyet jelent azaz, hogy a CAPS monopóliumot kap az állami intézmények ellátására.

PERFEKT EREDMÉNY.

Két pasi találkozik az utcán és az egyik azt mondja:

— Mit szólsz hozzá, négy hét alatt megtanultam angolul.

— Hogy lehet az, — mondja a másik — ezt nem értem.

— Légy nyugodt, az angolok sem értik.

Szigoru kontárrazziákat rendezett a munkafelügyelőség Oradea-n

Ing, divat- és fehérnemű szalonokat leplezett le a munkügyi felügyelő.

Az elmúlt napok során Clonda oradeai munkügyi felügyelő sorozatos kontárrazziákat tartott és különösen

az iparendelő nélkül dolgozó fehérnemű és divatszalonok után kutatott.

A razziáknak meg is volt a foganatja, mert Clonda felügyelő igen sok iparendelő nélkül dolgozó szabónt talált.

Clonda felügyelő megállapította, hogy mindezek a nők idősebb korúak és teljesen leszegényedtek s műhelyeikben nem dolgoztak állandóan, hanem csak, amikor munkájuk akadt.

Beszélgettünk Clonda felügyelővel az iparendelő nélkül dolgozó fehérnemű és divatszalonokról és a felügyelő a következő érdekes nyilatkozatot tette:

— Teljesen tisztában vagyok azzal, hogy

a városban rengeteg, esetleg több száz ilyen kontár-műhely van, s tudom, hogy ezek megszüntetése komoly probléma.

— Az eddigi razziák során meggyőződtem arról, hogy a legtöbbjük szakmailag képzetlen és csak úgy házilag tanulta meg a mesterségét.

— Éppen ezért, mert tudom, hogy

rengeteg ilyen zug-szalon van, elhatároztam, hogy valamilyen megfelelő módon rendezem ezt a problémát és a munkakamarával kötötve járok el.

A razziákat folytatni fogom, de közben tanulmányozzuk a kérdést és remélem sikerül megfelelő megoldást találni.

Egy bezárt szabóműhely

Ezután elmondta Clonda munkügyi felügyelő,

hogy a női fehérnemű- és divatszalonokon kívül az Andrei Muresan ucca 5 szám alatt

talált a razzia során egy teljesen hiánytalanul berendezett szabóműhelyt.

Amikor a tulajdonos Dudás Kálmántól iparendelőt kért, az nem tudta felmutatni. Ebben a műhelyben egészen rendesen dolgoztak s mivel ez az eset súlyosabb volt, mint a zug-szalonoknál

Clonda felügyelő bezárta a műhelyt.

A tulajdonosra 1—10 ezer leig terjedő pénzbüntetés vár. A műhely mindaddig zárva marad, amíg az iparendelőt ki nem váltják.

Minden alkalmazottnak legyen állampolgársági másolata

Clonda munkügyi felügyelő az Avram Iancu utcában levő Warner Bros filmkolosónzó vállalatához is ellátogatott és itt azt vizsgálta felül, vajon az alkalmazottak állampolgársága rendben van-e. Miután az erre vonatkozó okmányokat az irodában nem tudták felmutatni, Clonda felügyelő 24 órás haladékot adott.

Ezzel kapcsolatban a munkügyi felügyelő

felhívást intéz az összes vállalatokhoz, hogy tartsák tiszteltben a munkatörvényeknek az állampolgárságra vonatkozó rendelkezéseit

s a lehetőségekhez képest minden alkalmazott állampolgársági bizonyítványának másolata legyen a vállalat birtokában.

Clonda inspektor ilyen irányban is folytatni fogja a razziákat és

kihágás esetén a cégeket 10—15 ezer leig terjedhető büntetéssel fogja sújtani.

Teljes a zürzavar az adókompenzációk ügyében

Mint ismeretes a közönség előtt a múlt év végén egy miniszteri rendelet értelmében azon adófizetők, akiknek 1932—33 és 33—34 évekből adóhátralékaik voltak, tartozásaikat kifizethették azokkal a követelésekkel, amelyek ezekből vagy a későbbi évekből az állammal szemben fennállottak. Így ilyen követelések voltak a házbérkülönbözetek, amelyeket a háztulajdonosoknak kellett volna megkapni állami tisztviselő vagy nyugdíjas lakók után, a különféle állami szállítók követelésel, meg nem kapott nyugdíjak és fizetésekből járó követelések.

A rendelet meghatározta az eljárást is. Akinek követelése volt az állammal szemben, közjegyzőileg átruházta a követelését az adófizetőre, aki azután kérte a közjegyzői engedélyt az adóhátraléka kompenzációját. A kompenzációs kérvényeket a pénzügymin. adták be és az a

minisztériumhoz terjesztette elő ezeket a kérvényeket.

A kérvények egy részét már elintézték kedvezően. A másik és nagyobbik része még mindig rendezetlen.

A kérvények beadása óta immár a nyolcadik hónap telik el és a kompenzációs kérvények sorsa még ma sincs tisztázva. Ellenben az adófizetők óriási meglepetésére több városban megjelentek néhány nappal ezelőtt az adóhivatalok ágensei az adóhátralékosok lakásán és kijelentve, hogy

a kérvényeket, amelyeket a mai napig nem intézték el, elutasították, követelések az adóhátralékok azonnal kifizetését.

A szegény adófizetők, akik kompenzációs uton már egyszer kifizették a hátralékokat, megdöbbenve fogadták a meglepő felszólítást, azonban a közegek kijelentették, hogy amennyiben az adófizetők nem fizetnek, pakolnak és visznek.

Nem felel meg a valóságnak, hogy azokat a kérvényeket, amelyeket a mai napig nem intézték el, egytömegben elutasította volna a minisztérium. Ilyen rendelkezés nem érkezett le és a perceknek ezen állításait semmiféle adat nem támogatja. Minthogy a kérvény elintézéséig — a beadott kérvény nem bír felfüggesztő hatállyal — az adóhivatalok behajtják ezt az adóhátralékot is, ha csak a pénzügyigazgató haladékokat nem ad.

Leghelyesebb tehát ilyen esetekben szintén haladékokat folyamodni.

— Teherárú küldemények személyvonatokkal. A CFR igazgatósága úgy rendelkezett, hogy a jövőben személyvonatokhoz is csatolhatók lesznek teljes vagonrakományú teherárúk, ha a feladó ezt kifejezetten kéri s ha a vonat terhelése a csatolást megengedi. A szállítási díj belöldi szállítványoknál 50 százalékkal, export-küldeményeknél 20 százalékkal lesz magasabb. Ugyanolyan rendelkezés lépett életbe a rapid gyűjtő-vonatokra nézve is. Mindkét újítás szeptember 15-én lép életbe. Zöldmégfélék olyan állomáson, amelyeken gyűjtőrapid-vonatok nem közlekednek; a legközelebbi ilyen állomásig hivatalból személyvonatokhoz fognak csatolhatni.

Hajmosó és hajszárító

készülékek és más

fodrászati cikkek

olesón, szakszerűen

Kőszeghy Sándor Fia

Arad,

Bul. Reg. Ferdinand 63—65.
volt Dengli-ház

Uj rendelet a malmok üzembehelyezéséről

A földművelésügyi minisztérium legújabb fontos rendelkezést adott ki a malmok működéséről és az új malmok üzembehelyezési engedélyeiről. A rendelet értelmében egyetlen új malom sem helyezhető működésbe mindaddig, amíg a központi buzaértékesítő hivatal nem adja meg az engedélyt. Hasonlóképpen engedély kell ahhoz, ha az új malmokon átalakításokat akarnak végezteni azok tulajdonosai. Mindazok a hengermalmok, amelyeket 1935 július 11-ike után létesítettek, vagy azok, amelyek már előbb is meg voltak ugyan, de a földművelésügyi minisztérium még nem vizsgálta felül osztályozás szempontjából, kötelesek a központi buzaértékesítő hivatalhoz, vidéken pedig a megyei értékesítő hivatalhoz a következő okmányokat benyújtani: 1. Hivatalos nyilatkozat, amelyből kitűnik, hogy a malom, mint szisztematikus kereskedelmi malom működik-e, vagy pedig az értékesítő taxa alól való mentességet kéri. 2. Az illetékes ipari, vagy technikai hatóság bizonyítványát, amely megállapítja, a malom őrlési kapacitását 24 óra alatt, a berendezés leírását, a polgármesteri hivatal egy bizonyítványát, amely megállapítja a községben működő összes malomok számát és távolságát a helyiség lakosainak számát, ahol a malom működik. Azt a malmot, amelynek tulajdonosa a fenti adatokat idejekorán nem nyújtja be a buzaértékesítő hivatalhoz, szisztematikus kereskedelmi malomnak minősítik és annak megfelelően kezelik. A minősítést a beérkezett adatok és a földművelésügyi közegek véleményezése alapján végzik.

KULFÖLD HUMORA.

Hjelmsen nagyon takarékos ember volt, amit nem is lehet csodálni, mert skót nőt vett el feleségül.

Egy nap, amikor el akart indulni hazulról, észre vette, hogy odakint zuhog az eső.

— Mary — mondta a feleségének — légy szives a szekrényből az esernyőmet elővenni.

— Melyiket? — kérdezte az asszony.

— Természetesen a régit, — felelte Hjelmsen — ebben a szörnyű esőben az is megfelel.

A hibás felülbélyegzések elkerülése

A bélyegek leróvása, terén tudvalevőleg igen kevés ember ismeri ki magát. Még az ügyvédek is, akiknek gyakorlatában jogsürgősebben fordul elő a bélyegkötelezettségek teljesítése, igen gyakran tájékoztatlanok és így tévednek a bélyegkötelezettség leróvásaiban. A hiányos bélyegzés következménye jobb esetben az utólagos keltezés, rosszabb esetben a beadvány vagy felebbezés érvénytelensége.

Ezeknek a káros és kellemetlen következményeknek elkerülésére most érdekes útjást vezettek be Magyarországon. A pénzügyminiszter rendeletet bocsátott ki, s kimondta, hogy minden bírói és közigazgatási hatóság bármilyen határozatot hoz, a mely ellen felebbezésnek van helye, úgy a határozathoz

necsak azt írják hozzá, hogy hány napon belül és hová kell a jogorvoslatot benyújtani, hanem tüntessék fel azt is, hogy mennyi illetéket kell az iratnak leróni.

Ez az intézkedés megérdemli, hogy más országokban is követőkre találjon, mert a hibásan felbélyegzett beadványok elintézése nemcsak tetemes kárt okozott a kérvény beadóinak, hanem késleltette az ügy elintézését is, de végeredményben károsítja az államkincstárt is, amely elesik a törvényben előírt bélyegek teljes vagy részleges jóvedelmétől.

FIZIKAI TÖRVÉNY.

Fizikaszigorlaton kérde a professzor:

— Milyen formában van a víznek a legnagyobb ereje?

Erre a jelölt:

— A víznek legnagyobb ereje a női könny formájában van.

HÓDÍT A DIVAT.

Két ur megy egy kávéház terrassza elé. A terrassza szűkös van.

— Te, mi van itt? — kérde az egyik.

— Itt — mondja a másik — hozentrager divat-rov.

Ki akarják terjesztetni a kompenzációs rendszert

Kívíteli rendszerünk a jelek szerint újabb átalakulás előtt áll. Végleges irány még nem alakult ki a reformra. A kereskedelemügyi miniszter a kompenzációs forgalom kiterjesztését javasolja, a Jegybank ezt érthető oknál fogva ellenzi és azt szeretné,

ha a kormány áttérne a kétféle prémium rendszerre.

E terv szerint a Banca Nationala magasabb prémiumot fizetne az exportőrök szabad devizájáért és alacsonyabbat az u. n. clearing-devizáért, amelyeket csak az illető származási országban lehet áru beszerzésre felhasználni, más országokban való fizetésekre azonban átutalni nem lehet. Ezen a módon a Jegybank elérhetné, hogy a román áruk — a magasabb kívíteli prémium kedvéért — inkább az erős valutával bíró országok piacaira törekedjenek. Ez azonban természetesen visszahatna az export volumenjére s ezért a kereskedelmi minisztérium ezt a megoldást nem támogatja.

Valószínű, hogy a két ellentétes álláspont eredménye kompromisszum lesz:

a prémiumok általános leszállítása.

Tény, hogy a lei külföldi értékelésének javulása következtében a Banca Nationala lemond az exportál szerzett devizák átvételéről, illetőleg megtartásáról, mert a 78 százalékos felár drágábbá tenné a devizát, mintha azt a Jegybank a szabad forgalomban szerezne meg.

A lei javulása lehetővé teszi a prémiumok leszállítását 32, esetleg 30 százalékra.

Bármelyik terv valósul is meg, valamennyi csak annak következtében nyert aktualitást, hogy a lei kezd kiheverni a mult nagy árfolyam veszteségeit. Az ötven százalékos valuta-romlástól kezdünk visszatérni a javulás útjára s valutánk 20 százalékot már behozott az elszenvedett veszteségből.

Kedvezmény a régi adótartozások és bírságok kifizetésére

A Gazeta jelentése szerint a pénzügyminiszter nagy kedvezményeket nyújtott azoknak, akik 1937 március 31-ig kifizetik régebbi adótartozásaikat. Így 20 százalékban készpénzzel és 30 százalékban adóbonnal, vagy „B” kibocsátású kölcsönkötvénnyel lehet kifizetni az 1931. évi fennálló tartozásokat, mely esetben a tartozás ötven százalékát elengedik. Az 1932—1933. és 1933—1934. évi tartozásokat 20 százalékban készpénzzel, 80 százalékban adóbonnal, vagy „B” kibocsátású állampapírral lehet kifizetni.

A kedvezmény igen nagy, mert 26—27 leiert lehet venni százalékos papirokat. Az 1931-ig terjedő

időből származó bírságokat 4 százalékban pénzzel lehet kifizetni, ebben az esetben hivatalból törlik a fennmaradó 96 százalékot. Ugyancsak törlik az egész bírságot, amennyiben 10 százalékot fizet az elítélt készpénzben. Az 1932. és 1933—1934. évekről eredő bírságokat 8 százalékban készpénzzel vagy aránylagosan kölcsönkötvénnyel, vagy adóbonnal lehet kiegyenlíteni.

A kisiparosok 1930—1932. évekből eredő forgalmi adó, „citra de afaceri” tartozásait 25 százalékos készpénzfizetéssel lehet teljesen kiegyenlíteni.

Tragikus pillanattelvével az adófrontról:

Hat üveg vizes dunsztost loqlalt le egy elszegényedett iparosnál a tárgumures-i adóvégrehajtó

A tárgumures-i prefekturán népes küldöttség kért védelmet az adóvégrehajtók kiméletlensége ellen.

Az elmúlt napokban tárgumures-i polgárok küldöttségben keresték fel a megyefőnökséget és szószólójuk, Vancea Iosif dr. ügyvéd útján védelmet és orvoslást kértek az utóbbi napokban leirhatatlanul megszigorított adóbehajtásokkal szemben.

Mínt hogy Porubsky Ferenc megyefőnök Sovátán tartózkodott, a küldöttséget Viciu Nicolae megyei főjegyző fogadta és jegyzőkönyvbe vette az adófizetők panaszait s egyben ígéretet tett arra, hogy a panaszokat távirati úton közlik a pénzügyminiszteriummal és a belügyminiszteriummal, mind két fórumnál kivételesebb és igazságosabb adóbehajtási módot kérve.

A küldöttségjárás panaszából a megrondító kis tragédiák egész csokrárt állíthatnók össze, de a sok eset közül legyen elég egyetlen egyet kiragadni, ez az egy is igen kétségbeesítő képet ad az adóvégrehajtó közegek nem mindig a törvény előírásaihoz igazodó munkájáról.

HAT ÜVEG VIZES DUNSZTOS KAL-VARIAJA.

A tárgumures-i adóhivatal végrehajtója a küldöttségjárást megelőző napon többek között megjelent Cseke István kocskészítő iparos lakásán is. Cseke Istvának van némi adóhátraléka, ami nem is csoda, hiszen a kocsigyártó ipart a gépkocsik rohamos terfoglalása teljesen megölte.

Cseke István feleségével, négy gyermekével és anyósával, özvegy Szakács Mihálynéval lakik a kis lakásban. Adóügyét az is súlyosabbá tette, hogy nemcsak a maga hátralékáért foglaltak, de néhai Szakács Mihály szíjgyártó elmaradt adójáért is.

Az adóvégrehajtó ezuttal nem butorokat foglalt le és vitt magával, hanem nélkülözhetelen ruhadarabokat. Az adóhivatalban ugyanis rájöttek arra, hogy a lefoglalt butorokat már nem lehet

eladni, mert még a legkérgesebb szívű árverési hiéna sem veszi meg ezeket a megkönnyezett, meggyászolt butorokdarabokat.

Cseke Istvánnál tehát elvitték a négy gyermek ruháját, télikabátokkal együtt, asztalterítőket, Cseke István csizmáját és az öreg Szakács Mihályné haraszkendőjét.

Sirás, könyörgés semmit sem használt: a népes család nemsokára reménytelenül bámult az adóvégrehajtó szekere után.

Özvegy Szakács Mihályné a magyar párt jogvédő irodájához szaladt és ott kért utbaigazítást és jogi segílyt. De nemsokára visszament és két öreg, kidolgozott kezét arcára szorítva, sirva mondotta:

— Minden perc késő nagyságos doktor ur. Csak most jut eszembe, hat üveg meggyemet is elvitték, oda tették be az egyik kabátba. Csak úgy vízbe tettem el azt a kicsi dunsztost, hogy majd a télen belevetek egy kanál cukrot, hadd legyen az unokáimnak. S most azt is elvitték s a kabát még nincs is kifizetve. Jaj, Istenem, ha az üvegeket össze találják törni...

IMPERTINENCIA.

Mandula beállított egy antikváriumba és azt mondta:

— Van egy eladó büntetőtörvénykönyvem...

— Használt? — kérdezte a segéd, mire Mandula vérvörös arccal felelt:

— Ahhoz magának semmi köze.

ALIBI.

Az asszony egy fekete hajszálát talál a férje kabátján.

— Mit jelentsen ez? — kérde féltékenyen.

— Ez azt jelenti, — mondja a férj — hogy a kabátomat azóta nem kofálták ki, onóta szőkén festetted a hajad.

Megváltoztatják a nyilvános árlejtésekről szóló törvényt

Bucureştiből jelentik, hogy kormánykörökben erősen foglalkoznak azzal a gondolattal, hogy a nyilvános árlejtésekről szóló törvényt megváltoztassák. A Cotroceni-i palatrában esete megmutatja azt, hogy a jelenlegi törvénynek súlyos hiányai vannak, ezek a hiányok még kirívóbban mutatkoztak meg a cotroceni-i szerencsétlenség bírósági tárgyalása alkalmával. Kiderült ugyanis, hogy a nyilvános árlejtésekről szóló törvény azon meghatározása, hogy a legkedvezőbb ajánlatot kell a hatóságnak elfogadnia, nem eléggé precíz, mert ez a gyakorlatban úgy nyilvánult meg, hogy

nyilvános árlejtések alkalmával a hatóságok mindig a legolcsóbb ajánlatot fogadták el.

A pénzügyminisztérium árlejtési osztálya most azzal a tervvel foglalkozik, hogy az árlejtési törvényen változtatásokat eszközöl olyképen, hogy ezentul

a legelőnyösebb ajánlat alatt nem a legolcsóbb ajánlatot kell érteni, hanem azt, amely technikai szempontból a legtöbb garanciát nyújtja.

Azonkívül ezentul az árlejtésen résztvevők technikai előképzettségét szigorúan felülvizsgálják annak megakadályozására, hogy kellő technikai előkészítés nélküli egyének munkákat vállalkassanak, melyek elvégzésére szakmai tudás kell. Az árlejtési törvényt megváltoztató törvényjavaslatot legközelebb a pénzügyminiszter elé terjesztik jóváhagyás végett és az esetleg rendeltetvény alakjában fog megjelenni.

Az árlejtési törvény megváltoztatása feltétlenül üdvösen hangzik az elméletben, de attól félünk, hogy a gyakorlatban nem válik be. Tekintve azt, hogy az árlejtésen üzletemberek versengenek egymással, s sajnos az ilyen versengésben mindenkébb beleszól a politika, az a körülmény, hogy nem a legolcsóbb árajánlatot kell elfogadni, az egész vonalon visszaélésekhez vezethet, ami az állami intézmények beszerzéseinél évente súlyos milliókat jelent. A timişoara-i színház és más építkezések mintapéldái annak, hogy ami a legdrágább, az nem feltétlenül a legjobb.

SZENT ÉS SERTHETETLEN.

Schulzékhez vendég érkezik, aki csodálkozva kérdi:

— Mi az, mi van a kis Hanssal, hogy ma olyan rosszul viseli magát?

— Hű, — mondja az apa — ma reggel lenyelt egy patront és nem merjük megverni, félünk, hogy felrobban.

A Szovjet a budapesti Dunakikötőben áruaktárat épít

A dunai kikötőből a Fekete tengerre és a keletre történő áruszállítás úgy történik, hogy az árut Galatínál átrakják a dunai hajókról a tengeri hajókra. Ez a szállítási mód gyakran az áru meg rongálását idézte elő és az átrakodásnál az áru kárt szenvedett. Olyan árukat, amelyeket egyáltalában nem lehetett átrakni, nem is szállíthattak a Dunán. Már régebben felmerült az a gondolat, hogy olyan hajókat kell építeni, amelyek úgy a dunai hajózásra, mint a tengerhajózásra alkalmasak.

A kérdés gyakorlati megoldásához először Magyarország fogott hozzá. Kísérletképpen két hajót építettek, amelyek úgy a dunai, mint tengeri hajózásra alkalmasak voltak. A tapasztalatok, melyeket a hajókkal szereztek, kielégítették az összes várakozásokat. Különösen a feketengeri kikötőből a dunai kikötőbe való szállítás fejlődött a két új hajó beállításával és a szovjet kedvező körülményeket mérlegelve, elhatározta, hogy a budapesti Dunakikötőben külön áruaktárat épít egész Közép-Európa számára.

A magyar kormány a legmesszebbmenőleg támogatja ezt a tervet és a raktárak részére megfelelő helyet kíván rendelkezésre bocsátani, sőt egyéb kedvezményeket is kifizetésre helyezett. A magyar példát követte Svájc is, amely olyan hajókat épített, amelyek segítségével a Rajna folyón és folytatásig tengeri úton cukrot szállít Angliába. A közelmúltban érkezett meg az első cukorszállítmány akadálytalanul az angol szigetre.

Csak világító kiugró cégtáblákat szabad kifüggeszteni Oradea-n

Nem kötelezhetik az iparosokat ilyen anyagi megterhelésre.

Oradea építészeti hivatala több tisztviselőt küldött szét a városba, hogy a kiugró cégtáblák tulajdonosait arra kötelezzék, hogy cégtábláikat azonnal tüntessék el. A tisztviselők egy szabályrendeletet szakaszra hivatkoztak, mely szerint a belváros területén, nyilván esztétikai szempontból, *csak világító kiugró cégtáblákat szabad kifüggeszteni.*

Mondanunk sem kell, a szabályrendeletnek ez a pontja ismét csak arra alkalmas, hogy az iparosokat

és kereskedőket zaklassák, mert *sehol az országban nem köteleznek senkit arra, hogy kiugró tábláját milyen anyagból készítse.*

A mai ipar és kereskedelem nem bír el újabb megterheléseket és ezért tanácsos volna, ha az illetékesek módosítanák a szabályrendeletnek ezt a szakaszát. Mert, ha még egyáltalán szempont az esztétika Oradea-n, akkor akadnak sokkal súlyosabb szépséghibák, melyek első sorban szorulóknak rendezésére.

Harminc napon belül be kell szegődtetni minden tanoncot

500—5000 lelig terjedő pénzbírsággal sújtják azokat, akik nem alkalmazkodnak a törvényhez.

Az oradea-i munkakamara ezután hívja fel a munkaadók figyelmét, hogy

amennyiben 30 napi próbaidő után nem kötik meg a tanonc-szerződést és nem szegődtetik be a náluk dolgozó inasokat, úgy 500—5000 lelig terjedő pénzbírsággal sújtják őket.

Tekintettel arra, hogy az inasiskolákban a beiratások szeptember 1-én megkezdődnek, a munkakamara ezután is tudomására hozza ugy a munkaadóknak, mint a szülőknek, hogy

szeptember 1-én tul egyetlen inast sem vehetnek fel az iskolába és így a be nem íratott inas egy évet elveszt.

A legújabb törvények szerint pedig egyetlen inast sem lehet felszabadítani, aki nem tudja felmutatni három ipariskolai évről a bizonyítványt.

A munkakamara mindenben elő akarja segíteni az inasokat, hogy beiratkozzanak az iskolába és

ezért delegátusok járják végig az egyes műhelyeket és minden inast összeírják, hogy a saját érdekében iratkozzék be idejében az ipariskolába.

Ettől függetlenül is felhívja a munkakamara a szülők figyelmét, hogy gyermekeik jövője érdekében kísérik figyelemmel az ipariskola felhívásait, mert az a felszabadult, illetve segédmunkát végző iparos akinek nincsen meg a három évi ipariskolai bizonyítványa rengeteg zaklatásnak lesz kitéve, különböző vizsgáknak vetik alá és ha nem felel meg, akkor minden esetben újra kezdheti előlről.

Muth Gyula munkakamarai elnök ezzel kapcsolatban kijelentette munkatársunknak, hogy különösen

a kisebbségi inasok érdeke, hogy idejében iratkozzanak be az ipariskolába,

mert nekik a nyelv nehézségeivel is meg kell küzdeniük és a vizsgákat az ipariskolai bizonyítvánnyal a zsebükben, könnyebben tehetik le majd.

Csak származási bizonyítvány alapján lehet bort exportálni

A földművelésügyi miniszter az elmúlt héten új rendelkezést tett a román borok exportjáról. A rendelet értelmében a kivitelre szánt borokhoz a származási bizonyítványokat csak a mezőgazdasági kamarák adhatják ki és pedig minden mezőgazdasági kamara csak a maga megyéjéből származó borra vonatkozóan. Az igazolványokat román, francia, német vagy angol nyelven állíthatják ki.

Azokat a borokat, amelyeknek származási helye nincsen megjelölve, kivitelre nem engedélyezik.

Származási helyként viszont a miniszteri rendelkezés értelmében csak az alábbi helységeket nevezhetik meg:

Mediaş, Alba-Iulia, Telna, Dragoşani, Panciu, Odobesti, Nicoreşti, Cotnari, Costiugeni, Codru, Dealul Mare, Miniş, Murfatlar, Dicioşanmartin, Mureş, Nasaud, Dioşig, Turnu Severin, Satumare. Ezekén a fenti hivatalos elnevezéseken kívül, más elnevezéseket származási bizonyítványba írni nem lehet. A kivitelre szánt borokat arra feljogosított intézetek analizálják. Transilvania és a Banat részére ezt a vizsgálatot a cluj-i mezőgazdasági akadémia mellett működő laboratórium végzi el.

Kétségtelen, hogy ez a rendelet Aradnak és környékének szempontjából legalább is nem előnyös. Értelmetlen, hogy az egész Podgoria bortermő vidékeit: Pauliş, Ghioroc, Covasinţ, Măscu, Maderat közül miért éppen csak Miniş-t vették fel az exporthelyek közé? A jövőben tehát a bortermő vidékeknek minden községből előbb valamelyik miniş-i pin-

cébe kellene szállítani az exportra szánt borokat, hogy onnan külföldre szállítható, illetőleg, hogy a Mezőgazdasági Kamara által a származási bizonyítvány kiállítható legyen. Az arad-megyei szőlőtermő községek bármelyike van annyira ismert a külföldön, mint Panciu, Buzău, Savica vagy Segarcea borbajtái, a miniszteri rendelet még sem vesz tudomást róluk.

Érthetetlen és hátrányos az is, hogy vegyelemzés céljából Bucureştibe, vagy Cluj-ra, a mănăsturi vegyvizsgáló állomáshoz kelljen beküldeni a bormintát, mikor ezeket a miniş-i vincellériskola sokkal könnyebben elvégezhetné. Ugyátszik, hogy megint egy miniszteri irodában a viszonyok alapos ismerete nélkül készült rendelettel állunk szemben, amelynek módosítására sürgősen mozgalmat kell indítani. Az arad-i Mezőgazdasági Kamarának, a Szőlőtulajdonosok szindikátusának és a vincellériskolának össze kellene fogniok, hogy ha a rendelet módosítását nem is, de annak olyan értelmezését elérik, amely megszünteti a hátrányos helyzetet, amelyet a miniszteri rendelet a Podgoria számára teremtett.

MODERN STILUS.

Az egyik mostanában sokat szereplő, híres építészről mondta valaki:

— Zseniális egy építész!

— Miért?

— Azt építi, ami neki tetszik és amit épít, — tetszik neki.

Kinevezték az arad-i egyeztető bizottságot

A munkaügyi minisztérium kinevezte a munkafelügyelőségek mellett működő egyeztető bizottságokat. Az arad-i bizottság összeállítására a következő Elnök: Popescu Petre munkaügyi vezérfelügyelő. A munkaadók képviselőjében a nagyipar részéről: D. Serbanescu mérnök és Dán Oszkár igazgató. A kereskedelem részéről: Domán Sándor, Muntean Gheorghe, Bene Emil és Szabó Miklós. A kisipar részéről: Feier Stefan és Bodrogean Aurel. Az alkalmazottak képviselőjében a magántisztviselők részéről: Rozvan Titus, Mosoiu Victor, Mihailik Gyula és Kornberger Lajos. A munkások részéről: Macean Dumitru, Vostinar Gheorghe, Boza Pavel és Oancea Augustin.

Eladó házak Bujac-on

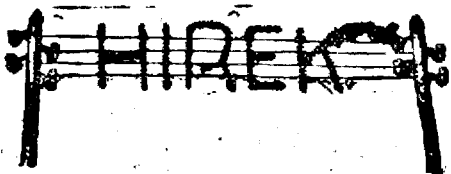
a 489. számú ház

(volt tulajdonosa Ghura Anton Gheorghe.)

a Str. Surorilor 3. sz. ház,

(volt Costin vendéglő épülete.)

Ajánlatok az Aradi Iparosok Hitelszövetkezte Strada I. Brătianu 18 alatt nyújtandók be.

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félévre 500 lei. Iparosoknak egész évre 300 lei, félévre 150 lei, negyedévre 75 lei.

Hirdetések négyzetcentimétere 4 lei. Éves köteteknél árengedmény.

Redacţia şi administraţia — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaktion und Administration:

Arad, Caminul Industrial — Iparos Otthon.

— A béléssel ellátott pecica-i kenyér árusítást Arad-on. A helybeli sütőiparosok és a pecica-i kenyérfüzetek izgalmas harca ma újra foglalkoztatja a város vezetését. A Munkakamara és a sütőiparosok szövetsége ugyanis megkereste a város vezetését, kérve, hogy a pecica-i és az aradul-nou-i kenyérfüzeteket tiltsák ki a piacról, mert jogtalanul hozzák fel kenyérfüzetüket a helybeli piacra, aminek is inkább, hiszen az új gabonaértékesítési törvény értelmében a város területén csakis olyan kenyér hozható forgalomba, amelyre kenyérbélyeg ragasztottak. S miután falun a kenyérbélyeg használata nem kötelező, a pecica-i árusok nem is alkalmazzák, tehát enélkül hozzák Arad-ra árujukat, ez pedig törvénytelen. A pénzügyigazgatóság a pecica-i árusok kérelmére időközben már új helyzetet teremtett, amennyiben kérdést intézett a minisztériumhoz, hogy — amennyiben a megyei árusok hajlandók a kenyérbélyeg alkalmazni a városba hozott kenyereken, — adható-e részükre is kenyérbélyeg? A pénzügyminisztérium beleegyező választ adott, csak azt kötötte ki feltételül, hogy a kenyérbélyeghez csakis bejegyzett cég jusson hozzá, és ezek aztán, ha a megyében is sütnek, a városban is eladhatják árujukat. Ez a válasz könnyű döntéshoz segíttette a várost, ugyanis azt határozta el, hogy az a pecica-i kenyérfüzet, aki kenyérbélyeggel hozza be portékáját a piacra, továbbra is zavartalanul árulhat. A város nem bírálja el, hogy melyik bejegyzett cég és melyik nem. Amelyik ugyanis nem az, nem jut amúgy sem kenyérbélyeghez.

MUSIKALISCH.

„Ist Ihre Frau musikalisch?”

„Ja Sie spielt zwar kein Instrument, aber sie ist dauernd verstimmt.”

— Italmérések ellenőrzése. A monopol vezérigazgatósága nemrégiben rendeletet adott ki, amely szerint az italmérők kötelesek monopolszeszt és pálinkát az előírt mennyiségben raktáron tartani. A pénzügyigazgatóság és a monopol közvegi végigjárják nemcsak az Arad-on, hanem a megye községeiben lévő italméréseket is és ahol megállapítják, hogy a tulajdonos nem szerezte be megfelelő mennyiségben a monopolszeszt vagy pálinkát, nyomban jegyzőkönyvet vesznek fel és az illetők ellen megindítják a legszigorúbb eljárást.

— Új áruk a kompenzációs listán. A kereskedelmi minisztériumban rendelet-törvény tervezetét dolgoztak ki a kompenzáció útján kivihető áruk listájának kibővítésére. A miniszter további nyolcféle áruak kompenzációs kivitelét szándékozik engedélyezni. A kompenzációs uton behozható új cikkek között a kaucsuk és melléktermékei is szerepelnek. A kereskedelmi miniszternek ez a tervezett intézkedése átmeneti jelleggel bír, a kiviteli és behozatali rendszer teljes revíziójára vonatkozó tárgyalások ettől függetlenül folynak egyrészt a kereskedelmi miniszter, másrészt a pénzügyminiszter és a Banca Nationala között. Helyzetük ma is változatlanul az, hogy a kiviteli prémiumokat előreláthatólag 30—32 százalékra fogják leszállítani a mai 38 százalékról. A kedvezőtlen amerikai búzatermés és a várható gyenge argentin kukoricatermés Románia kukorica- és búzaexportját nagymértékben felfoldította. Több agrárterméknek, főképp szőlőnek és borknak elhelyezése azonban nehézségekbe ütközik, amiért is ezeknek az ára beföldön állandóan csökken. Ezek az áruk kedvezőbb áralakulást csak kompenzációs export esetén érhetnek el és ezért foglalkozik a kormány a kompenzációs uton exportálható áruk listájának kibővítésével.

— Mennyit jövedelmeznek a budapesti kávéházak? A budapesti kávéháztulajdonosok ipartestülete statisztikát tett közzé a kávéházi üzemhozadéka nézve. Az összes budapesti kávéházak bruttóbevétele évente 15 millió pengőt tesz ki. Ebből a bér átlag 11 százalék, személyi kiadások 16 százalék, fűtés, világítás 4 százalék, a vízdíjak 150 ezer pengő, adók 750 ezer pengő, újságelfizetés és telefon 400 ezer pengő, a helyiségek karbantartása 900 ezer pengő, egyéb kiadások 450 ezer pengő. A készárukiadások a bevételek 46 százalékát teszik ki. Eme számítások alapján az összes budapesti kávéházak tiszta hozadéka évente 750 ezer pengőt tesz ki. A magyar fővárosban összesen 130 kávéház van.

— Kereskedelmi tanulmányut a Balkán. Kereskedelmi és Iparkamara hivatalosan közli a balkánközi kereskedelmi és iparkamara szeptember 10—24. között társas tanulmányi utazást rendez kereskedők és iparosok részére. Az ut Istambul, Athént, Szalonikét és Szófiát érinti. Az utazás kedvezőbb feltételeit megtudhatók a Kereskedelmi és Iparkamaránál.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyző Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutorare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin aceasta comunică cu asociații, că cotizațiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyző Csoportjai igazgatósága útján közli, hogy a halálozási járulékok a következő sorszámokig esedékesek:

In grupa I. csoportban Vád. lui, Sebastian Răcz, öz. Răcz Sebestyenné 841.

In grupa II. csoportban Vád. lui Kojki Ignacia öz. Kojki Ignácné 936.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutorare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad face cunoscut membrilor cari sunt în interesul lor propriu, fiindcă în conformitatea §-ului 14 și 15 din statute calitatea lor de membri respira automatic, adică dacă membrul decedază între timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizațiunile sunt scadente după următorii membri decedați:

Az aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálozási járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekében rendezték, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatice megszűnik, azaz, ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható. A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In Grupa „A” csoportban 926. Ioan Buchsban János, 927. Vád. lui Stefan Korcsog Istvánné, 928. Soj. lui Ioan Ehling Jánosné, 929. Vád. lui Ignacia Kojki Ignácné, 930. Soj. lui Iosif Bartha Józsefné.

In Grupa „B” csoportban 926. Vád. lui Francis Csernyei Ferencné.

GUSZTIKA

Irta: BODOR PAL.

Szombat délután. A zsufolt balatoni gyors Kelenföldre ér. Heten ülnek a nyolcszemélyes fuékében, amely gőzölög, mint egy izzó katlan.

Kelenföldön újabb tömeges rohanja meg a vonat. Lehetnek vagy háromszázan. Kivülről izgatott, vad csatakiáltások hallatszanak:

— Ide gyűjjön, Kati néni, itt még van hely!

— Karcsi, Évi, hol a csudába vagytok? Gyertek gyorsan!

— Gyorsan, gyorsan — sürget a kalauz, — indulunk.

— A kofferem! Hol a kofferem?

Ijedten lapulunk helyeinken. Epp elég meleg van itt, még csak az kéne, hogy egy nyolcadik is beüljön.

Felpattan a fukeajtó, pirospongyolás természetes asszonyosság nyomul be. Fején fehér szalmakalap, kezén fekete csipkekesztyű.

— Gyere, Gusztika, itt még van hely.

Gusztika öt éves lehet. Maszatos fehér matrözruha van rajta, fején éotétkék matrözsapka „Mauretan” felirással. Kissé bő a sapka, az orra is csak azért látszik ki alóla Gusztikának, mert két elálló lapátfüle nem engedi lejjebbcsuszni.

Az asszonyosság leveszi Gusztika sapkáját és látatatóvá válik Gusztika nullásgéppel lenyírt, túlméretezett feje. Orra aggasztóan csorog, amit sűrű időközönként visszazívással igyekszik elleneulózni, de eredmény nélkül. Homloka, térde tele van zuzódásoktól eredő, félgig begyógyult sebekkel.

Az asszonyosság erőlyes mozdulattal elhelyezi hat darabból álló poggyászát. Az egyik, spárgával átkötött, barna papírdobozból átható savanyuszag és foghagymailat árad. Kissé csurog is. Igen, most már

bizonyos: foghagymás kolbász és idej kovászos uborka van benne.

Gusztika ordítani kezd:

— Az ablakhoz akajok! Kinézni akajok!

Máris odafurakodik az ablak mellé, ahol fehér vászonruhás, fiatal hölgy ül. Gusztika fekete, piszkos bakancskáival felkapaszkodik az ülésre. A hölgy idegesen hátrább húzódik.

Az asszonyosság gyengéden odaszól Gusztikának:

— Vigyáz, kisfiam, nehogy bepizskítsd a nénit.

Gusztika felvállról visszazsól:

— Én vigyázok? Ő vigyázzon!

Már késő. Gusztika cipőcskéi kitörölhetetlen nyomot hagytak a hölgy ruháján. A hölgy arca vörös lesz, felugrik és kiszalad a folyosóra.

Gusztika most már kényelmesen elterpeszkedik az ülésen, orrát odanyomja az ablakhoz és ujjongva ujságolja:

— Nézd, mama, azok a hűlye fák mind visszamennek Pestje, ahelyett, hogy ők is nyajalni mennének, úgy mint mi.

Gusztika közvetlen szomszédja most már egy világosszürke, tropikálsruhás fiatalember. Gusztika őt is meg-megrugdossa.

— Vigyázz, bogaram — figyelmezteti ismét a mama, — a bácsi megver, ha bepizskítod.

Gusztika dühös lesz:

— Ne majhaskodjál, mama! A bácsi nem a papám, nem vejhet meg.

Közben új szórakozást talált. Hol kinyitja, hol becsapja a fukeajtót, hogy csak úgy nyekken.

Jön a kalauz, kéri a jegyeket. Amikor távozik. Gusztika utánakiált:

— Kalajz bácsi, szolgálja, lekváros a pofája!

A kalauz dühbe gurul:

— Te taknyos, mindjárt pofonütlek!

Gusztika az anyja szoknyája mögül tüzel a kalauzra:

— Hozzám ne nyuljon, maga tjógej, mejt lepököm.

Általános felháborodás. Egy kövér bácsi mérgesen dohogja:

— Ha az én gyereke lenne, már rég kitekerem volna a nyakát.

Gusztika neki sem marad adós:

— Na, a maga gyejeke se lenné, hogy a göjse álljon magába!

— Cunya Gusztika — szól rá most már kissé erőlyesebben a mamája, — azonnal kérj bocsánatot a bácsitól.

— Bocsánatot? — hördül fel Gusztika — Ugy éljen a bácsinak a négyszögletes feje.

Az ajtóhoz megy, nyelvet mutat a kövér bácsinak: beee! — aztán megvetéssel becsapja kivülről. Ebben a pillanatban velőtrázó ordítás hallatszik a folyosóról. Gusztika becsipte mutatóját az ajtó közé.

Valamennyiünkben, mintegy vezényszóra, feltör a sóhajlás:

— Van Isten!

Gusztika ordít, mint akit elevenen nyuznak. Mamája bekötözi ujját valami ronggyal, csititgatja, csokolgatja, csokoládéval tömi. Félórába is beletelik, amíg lecsillapodik. A tropikálsruhás fiatalember megszólal:

— Hihetetlen, milyen csunya szája van ennek a gyereknek.

A mama megcsokolja Gusztikát és büszkén mondja:

Ez még semmi! Tetszene csak hallani, amikor elkezd gorombáskodni...